Detaillering van het gebouw:

- Basis van het plan zijn handvorm bakstenen in aardse kleuren, keramische pannen in oranjerode of grijze tinten. Afwijkende bakstenen slechts als nuancering.
- Baksteen moet 'spreken', een platvol doorgestreken voeg is niet toegestaan, de voeg moet ontworpen zijn in relatie tot de toegepaste baksteen. Verschillende metselverbanden verrijken het beeld van zorgvuldige dorpse architectuur.
- Beplaatte of betimmerde gevels, (zijkanten van -) dakkapellen, veranda's en overige houttoepassingen dienen in wit, grijs (-tinten) of houtachtige uitstraling te worden behandeld.
- Houten kozijnen dienen in wit, grijstinten of transparant (beits, lak) te worden behandeld. De draaiende delen mogen ook in donkere kleuren worden behandeld.
- De volgende materialen zijn niet toegestaan: kunststof in de gevels (kozijn, boeiboord, hwa/goot), breuksteen, houtwolcementplaten, betonpannen. Toekomstige positieve productontwikkelingen binnen deze materiaalgroepen worden hiermee niet uitgesloten maar moeten worden voorgelegd aan de Welstandscommissie ter beoordeling.
- Details moeten zorgvuldig worden ontworpen. Daarbij moet bijvoorbeeld worden voorkomen dat ventilatieroosters in het zicht komen, neproeden worden toegepast en bevestigingsmaterialen het beeld verarmen. Juist op elementen als goten, hemelwaterafvoer, entreepartij, dakkapellen wordt een rijke detaillering verwacht.
- Ook kozijnen dienen zorgvuldig '3 dimensionaal ontworpen' te zijn.
- Onderverdelingen in kozijnen door roeden in de spouw van het glas of 'plakroeden' zijn niet toegestaan.
- Afvalcontainers hebben een mee-ontworpen plek bij de woning, aansluitend aan de buitenberging, met gelijkwaardige materialen afgeschermd.
- Witte gevels zijn niet toegestaan, anders dan aangewezen in het Stedenbouwkundig plan (de zogenoemde witte huizen).

Details moeten zorgvuldig worden ontworpen.

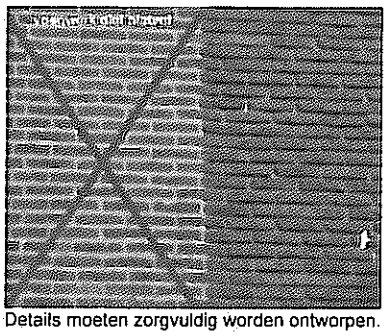
Details moeten zorgvuldig worden ontworpen.

Een veranda biedt een intensieve relatie met de omgeving.

Aanvullende criteria kleine bouwwerken:
Het Stedenbouwkundig Plan Julianadorp-Oost is voor een belangrijk deel gebaseerd op de structuur en uitstraling van het oorspronkelijke Julianadorp. De sneltoetscriteria kleine bouwwerken zoals die in de welstandsnota zijn vermeld, gelden derhalve ook voor Julianadorp-Oost, plus de volgende aanvullende criteria:

- Kleine bouwwerken (bijgebouwen, schuren, garages, aanbouwen etc) dienen aan de voorzijde vermeden te worden of in ieder geval volledig in de architectuur van het hoofdgebouw opgenomen te worden. Gebruik van kunststof (trespa), damwandprofielen en golfplaat bij kleine bouwplannen is niet toegestaan.
- Dakkapellen aan de voorzijde zijn alleen toegestaan conform de gebiedsgerichte criteria, volgens de ontworpen bouwdoos.
- Bijgebouwen, aan- en uitbouwen behoren het zicht op achtergelegen open polderlandschap niet te belemmeren.
- Erkers aan de voorzijde zijn in beginsel niet toegestaan. Uitzonderingen worden gevormd door erkers die voldoen aan het erkerbeleid.
- Voor woonbebouwing eenheid in erfafscheidingen behouden. Aaneensluitende erfafscheidingen worden identiek vormgegeven.
- Bij renovatie, verbouwing en/of aanpassing van gevels en gevelopeningen de oorspronkelijke gevelopbouw, materiaal- en kleurgebruik handhaven. Toevoegingen en gevelwijzigingen dienen altijd de indeling van de pui te volgen en afgestemd te zijn op de materiaalkeuze en kleurstelling van de bestaande gevel/dakvlak.
- Het samenvoegen van meerdere panden door het toepassen van luifels of andere geveltoevoegingen is niet toegestaan. Deze moeten altijd de oorspronkelijke gevelindeling van het individuele gebouw volgen en afgestemd zijn op de materiaalkeuze en kleurstelling van het bestaande hoofdgebouw.

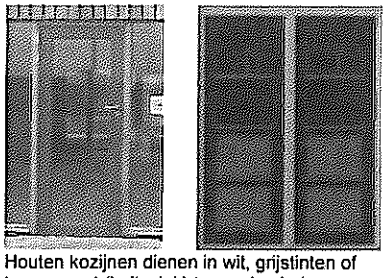
Houten kozijnen dienen in wit, grijstinten of transparant (beits, lak) te worden behandeld,De draaiende delen mogen ook in donkere kleuren worden behandeld.

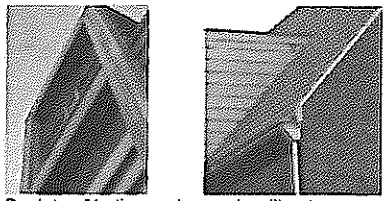
Beplate of betimmerde gevels, zijkanten van dakkapellen en overige houttoepassingen in wit, grijs (-tinten) of houtachtige uitstraling.

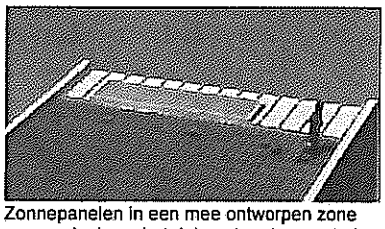
Zonnepanelen in een mee ontworpen zone op een deel van het dak met andere materialisering.

Erfscheidingen zijn laag en groen dan wel open/transparant.

2.9. RADIALEN

Gebiedsbeschrijving
De radialen worden gevormd door de belangrijkste verkeersontsluitingswegen en de spoorlijn, inclusief de aangrenzende bebouwing. De radialen bestaan uit verschillende deelgebieden; de Schootenweg, de Havenroute (Beatrixstraat-Zuidstraat), de Spoorzone, de Nieuweweg, de Huisduinerradiaal, en de Nieuw Den Helder radiaal. De radialen kan men zien als de belangrijkste structuurdragers van Den Helder en hebben veelal een entreefunctie of verbindende werking tussen de verschillende gebieden.

Huisduinerradiaal
De Huisduinerradiaal vormt de verbindingsweg tussen Den Helder en Huisduinen, gericht op doorgaand bestemmingsverkeer. De Javastraat heeft een ruim en groen profiel, van asfalt met aan weerszijden langsparkeervakken begeleid door laanbeplanting en ruime voortuinen aan geschakelde eengezinswoningen. De bebouwing dateert uit de jaren 1920-1930 met als belangrijkste kenmerken het donkere kleurgebruik en metselwerk met een erker en relatief groot dakoverstek. De watertoren dient als oriëntatiepunt voor het centrum. Het Gemini Ziekenhuis is een dominant en grootschalig complex en vormt samen met het Churchillpark de overgang naar de groene Linie.

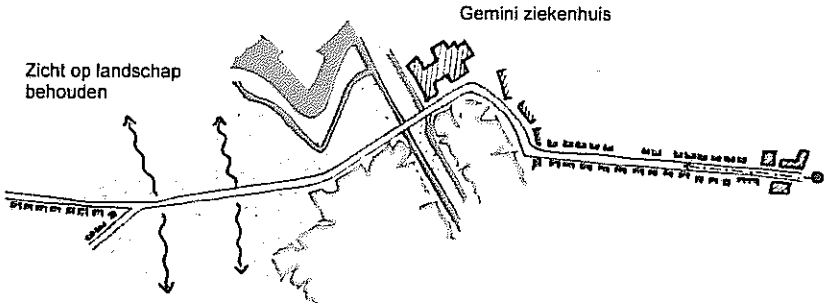

Huisduinerradiaal

Nieuw Den Helder radiaal
Deze radiaal vormt de doorgaande weg naar het recreatiegebied de Donkere Duinen en tevens de verbinding tussen het centrum en Nieuw Den Helder. Het eerste gedeelte, de Middenweg, heeft een stenige uitstraling door een breed profiel van twee rijstroken met een middenberm en aan weerszijden langsparkeren. Hier wordt de radiaal begeleid door laagbouw. De rotonde met daaraan vrijstaande woningen omgeven door groen, zorgen voor een geleidelijke overgang van de Linie naar Nieuw Den Helder. De Marsdiepstraat heeft op dit punt de uitstraling van doorgaande en belangrijkste route. Dit wordt versterkt door de forse uitstraling van de Marsdiepstraat door middel van een breed profiel met gescheiden rijstroken en begeleiding door hoogbouw, flats van drie tot vijf lagen. De Jan Verfailleweg is een doorgaande weg met aan beide zijden hoogbouw van drie of vier lagen en een waterloop aan de oostzijde.

Nieuwe weg
De Nieuweweg is een verbindingsweg tussen Den Helder en Julianadorp, gericht op doorgaand bestemmingsverkeer. Het noordelijke deel heeft een gesloten bebouwingswand van geschakelde eengezinswoningen begeleid door een bomenrij en aan de overzijde de spoorzone. De Nieuweweg doorkruist de Linie ter hoogte van het Fort Dirksz Admiraal. Op de kruising met het spoor en Ravelijnweg/ Waddenzeestraat is een verhoogd verkeersknooppunt gelegen. In het zuidelijk deel wordt de nieuwe weg begeleid door grootschalige gebouwen (complexen) in een gesloten groene omgeving.

Javastraat (Huisduinerradiaal) met laanbeplanting en watertoren als oriëntatiepunt.

Zuidstraat (Havenroute) met zicht op de haven kenmerkend voor Den Helder.

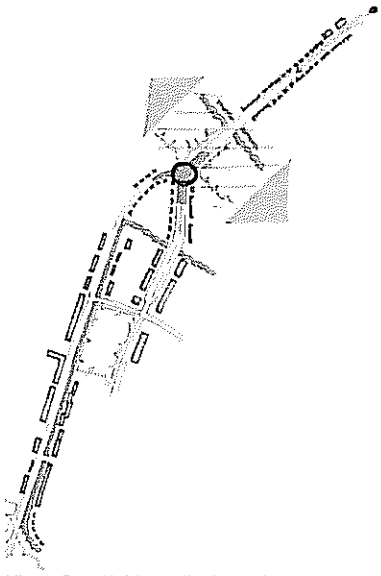

Nieuw Den Helder radiaal, met langs de Jan Verfailleweg middelhoge gestapelde woningbouw.

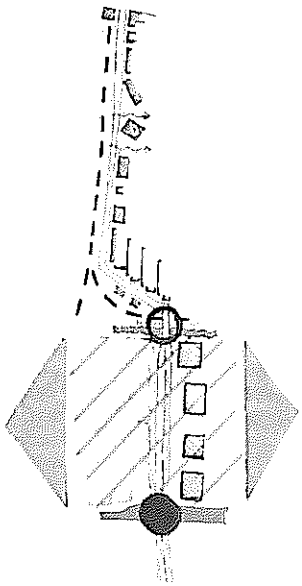

Een aantal radialen, zoals de Schootenweg, doorkruisen de Linie die onderdeel uitmaakt van het beschermde stadsgebied Stelling van Den Helder.

Spoorzone

Het spoor loopt vanaf het hart van Den Helder naar het zuiden en vervult een regionale verbindingsroute. Het noordelijke deel ligt ingeklemd tussen twee woonwijken en wordt aan weerszijde begeleid door ontsluitingswegen. Langs de Schootenweg wordt de spoorzone afgeschermd door een boomrand. Het spoor vormt hier een ruimtelijke en visuele barrière. Aan de zijde van de Nieuweweg heeft de spoorzone een open karakter. Ter hoogte van het dicht begroeide fort Dirksz Admiraal doorkruist het spoor de Linie en loopt vervolgens verder naar het zuiden waar het een verdiepte ligging kent ter hoogte van de kruising met de Ravelijnweg.

Schootenweg

Tussen het centrum en de wijk De Schooten loopt de Schootenweg, gericht op doorgaand bestemmingsverkeer. De Schootenweg heeft een brede profiellering met in het zuidelijke deel twee gescheiden rijstroken. Op de kruising met Ravelijnweg en Waddenzeestraat ligt een belangrijk verkeersknooppunt.

Havenroute

De Havenroute bestaat uit de Zuidstraat die ter hoogte van de Beatrixstraat de entree vormt van het stadshart. .De Beatrixstraat heeft een verblijfsfunctie, de Zuidstraat heeft daarentegen een verkeersfunctie en vormt de verbindingsroute met de Rijksweg. De bebouwing aan de Beatrixstraat heeft een gedifferentieerde uitstraling door verschillende bouwstijlen en omvang van de gebouwen. Langs de Zuidstraat zijn geschakelde eengezinswoningen gesitueerd. Deze bestaan uit één of twee lagen met evenwijdige kap en zijn uitgevoerd in donkere bakstenen en dakpannen. De woningen hebben veelal een kleinschalig en cultuurhistorisch karakter.

Waardebepaling, ontwikkeling en beleid

De radialen zijn met name belangrijk als structuurdragers van Den Helder. De 'armen' verbinden de onderliggende woongebieden, recreatiegebieden en bedrijventerreinen. De meeste van de radialen kan men zien als potentiële laag dynamische ontwikkelingsgebieden waar gestreefd wordt naar een versterking van de structuurdragende functie. Bij herstructurering van de openbare ruimte of locatiekeuzes van voorzieningen dient men rekening te houden met de samenhang van de radialen en hun individuele hoofdfunctie.

Een aantal radialen heeft niet of slechts in zeer beperkte mate de kenmerken van een belangrijke structuurdrager. Er is hier in ieder geval geen sprake van beeldbepalende en samenbindende openbare ruimte. Een eenduidig profiel over de gehele of gedeeltelijke lengte van een radiaal zou de herkenbaarheid van de route verbeteren.

Het streven naar bijzondere architectuur op belangrijke punten langs de radialen -zoals kruisingen met belangrijke dwarsroutes- zou ten goede komen aan de herkenbaarheid en de oriëntatiemogelijkheden. Langs de Spoorstraat is het van belang de cultuurhistorische betekenis van verschillende panden in acht te nemen. Het behouden van de oorspronkelijke architectuur is hier het uitgangspunt.

Welstandsregime
Bijzonder welstandsgebied
Op enkele plekken doorkruisen radialen het beschermd stadsgezicht

Ten aanzien van nieuwe bebouwingsmogelijkheden, inbreidingen en vervangende nieuwbouw zal steeds de argumentatie van ingrepen moeten plaatsvinden vanuit de karakteristiek en functie van de betreffende radiaal. Uitgangspunt is de kwaliteit van een radiaal als geheel te versterken. Het welstandsbeleid is dan ook gericht op representativiteit en het bieden van mogelijkheden voor architectonische expressie op de daarvoor geschikte locaties. Daarbij moet niet alleen rekening gehouden worden met de uitstraling van de voorgevel, maar ook met de achterzijden, die in veel gevallen aan de omliggende woonwijken grenzen. Bij planbeoordeling zijn positionering, hoogtebreedte verhouding, transparantie, plasticiteit en gevelgeleding de belangrijkste aandachtspunten.

Een aantal radialen, zoals de Schootenweg, doorkruisen de Stelling van Den Helder. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de status van Rijkswege beschermd stadsgebied.

Welstandscriteria
Onderstaande criteria gelden altijd in samenhang met de welstandscriteria opgenomen in de uitwerking van het aangrenzende gebied.

Algemeen:
- De structuurdragende betekenis van de radialen heeft bij nieuwbouw een belangrijke rol.
- Bij locatiekeuzes van nieuwbouw dient men rekening te houden met de samenhang van de radialen en hun individuele hoofdfunctie. Een representatieve waarde is gewenst.

Ligging in de omgeving:
- Oriëntatie op en aansluiting bij de openbare ruimte is een vereiste. Bij nieuwbouw dient de ontsluiting aan de openbare weg georiënteerd te worden en dient ook de aansluiting bij eventuele achtergelegen woongebieden zorgvuldig te worden vormgegeven.
- De structuurdragende functie van de radialen vraagt om representatieve en soms expressieve architectuur, die niet alleen de aandacht op zichzelf vestigt maar ook op de omgeving.
- Nieuwbouw afstemmen op de schaal van de openbare ruimte en de betekenis van de locatie (plein, kruispunt of doorgaande route).
- Gestapelde woningbouw en grootschalige complexen, zoals kantoren, staan los in de openbare ruimte met een alzijdige oriëntatie.

Massa en vorm van het gebouw:
- In beginsel massa, gebouwvorm, kapvorm en –richting van nieuwbouw afstemmen op de nabijgelegen bebouwing.
- Nieuwbouw op belangrijke kruisende structuren of langs bijzondere openbare ruimten kunnen geaccentueerd worden door afwijkende bouwhoogte.

gebied 9
radialen

Spoorzone: achterzijde woongebied afgeschermd met bomenrij.

Hoogbouw vormt oriëntatie naar het centrum van Den Helder.

Detaillering van het gebouw:

- *Op stedenbouwkundig geëigende locaties zijn mogelijkheden voor* een eigentijdse en expressieve bouwstijl/architectuur.
- Achterzijdes aan de omliggende woonwijken dienen met evenveel zorg te worden vormgegeven als de voorzijdes aan de radiaal.
- Gevelgeleding, detaillering, kleur- en materiaalgebruik is afhankelijk van maat en vorm. Bij kleinschalige bebouwing moet afstemming plaatsvinden met de nabijgelegen bebouwing. Grootschalige bebouwing kan een meer zelfstandige vormgeving krijgen.
- Vanwege de representatieve waarde dient gestreefd te worden naar hoogwaardig materiaal- en kleurgebruik. Geen sterk contrasterende, bonte kleuren toepassen.
- Bijzondere aandacht voor de vormgeving en detaillering van entreepartijen.

Aanvullende criteria kleine bouwwerken:
Hiervoor volstaan de sneltoetscriteria voor kleine bouwwerken zoals opgenomen in hoofdstuk C3 plus de volgende aanvullende criteria.

- Kleine bouwwerken (bijgebouwen, schuren, garages, aan- en uitbouwen, etc) kunnen het beeld verstoren en dienen dan ook te worden vermeden of volledig in de architectuur van het hoofdgebouw opgenomen te worden.
- Voor woonbebouwing eenheid in erfafscheidingen behouden, zeker waar deze grenst aan de omliggende woonwijken. Aaneensluitende erfafscheidingen worden identiek vormgegeven.
- Dichte muren op voetgangersniveau dienen te worden voorkomen.
- Gevelreclames integreren in het architectonisch ontwerp of in de bestaande structuur van het gebouw.
- Reclameobjecten dienen niet hoger te worden aangebracht dan de scheiding van begane grond en eerste verdieping.
- Het samenvoegen van meerdere panden door het toepassen van luifels of andere geveltoevoegingen is niet toegestaan. Deze moeten altijd de oorspronkelijke gevelindeling van het individuele gebouw volgen en afgestemd zijn op de materiaalkeuze en kleurstelling van het bestaande hoofdgebouw.

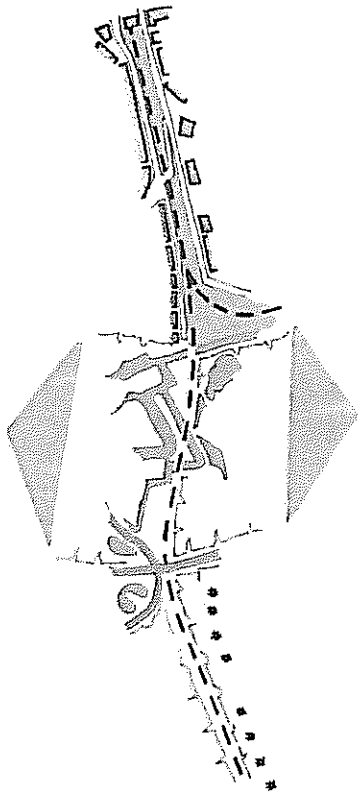

Spoorzone in het noordelijke deel ingeklemde tussen twee woonwijken en aan weerzijde begeleid door twee ontsluitingswegen.

2.10. DE LINIE, ZEEDIJK EN FORTEN ERFPRINS & DIRKSZ ADMIRAAL

Gebiedsbeschrijving

Dit welstandsgebied bestaat uit drie duidelijk afzonderlijke elementen die gezamenlijk een groene ring vormen rond het oude deel van Den Helder. Dit zijn de twee forten Erfprins en Dirksz Admiraal, De Linie en de Zeedijk langs het Marsdiep. Deze objecten behoorden allen tot de zogenaamde Stelling van Den Helder.

Algemeen

De forten Erfprins (voorheen Lasalle), Dirksz Admiraal (voorheen L'Ecluse) en Oostoever (voorheen Dugommier), alsmede de verbindingswal met voorgelegen gracht die nu de Linie vormt zijn grotendeels gerealiseerd rond 1813. In 1817 werd het Koegras bedijkt en een aanvang gemaakt met de aanleg van het scheepvaartkanaal richting Amsterdam wat uiteindelijk leidde tot het Groot Noordhollands Kanaal. Tevens werd toen het fort Westoever aangelegd; samen met het fort Oostoever ook wel het fort aan het Noordhollands Kanaal genoemd.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd de Stelling wel in paraatheid gebracht, maar zijn er weinig oorlogsactiviteiten gepleegd. Dit was in de daaropvolgende WOII anders. Na de capitulatie van Nederland werd de Stelling opgegeven en overgenomen door de Duitse bezetter. Zij gebruikten o.a. fort Kijkduin als opleidingsschool voor de Artillerie en bouwden in Den Helder meer dan 300 bunkers voor hun Atlantikwal. De ervaringen in de oorlog, met vooral de dreiging vanuit de lucht, zorgden ervoor dat de Helderse vestingwerken als achterhaald en waardeloos werden bestempeld. In 1949 werd de Gemeenschapslinie opgeheven en de Koninklijke Marine nam begin jaren vijftig o.a. fort Erfprins in gebruik als opleidingsschool. Formeel zijn de forten Erfprins, Dirksz Admiraal, Kijkduin, Westoever, Oostoever en enkele kustbatterijen in de jaren '50 bij Koninklijk Besluit als vestingwerk opgeheven.

De laatste decennia is de geschiedenis van Den Helder, en specifiek de fortificaties en verdedigingswerken, steeds meer tot de verbeelding gaan spreken, wat ook wel blijkt uit de oprichting van de Helderse Historische Vereniging in 1988 en de Stichting Stelling Den Helder in 1989.

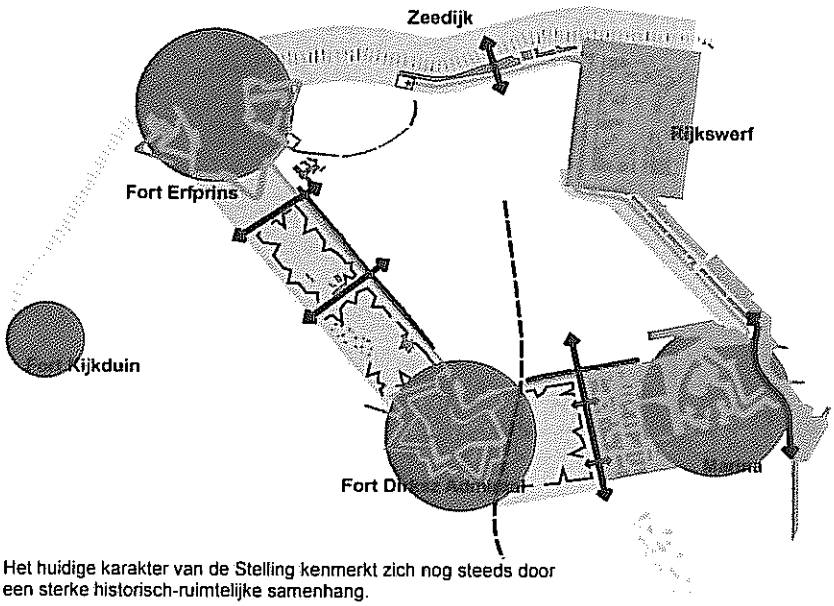

Het huidige karakter van de Stelling kenmerkt zich nog steeds door een sterke historisch-ruimtelijke samenhang.

gebied 10
De linie, zeedijk en forten erfprins & dirksz admiraal

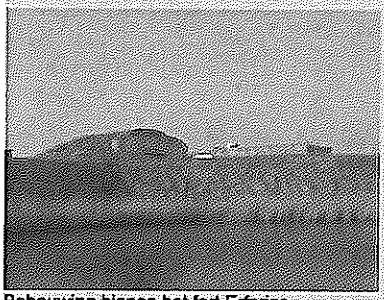

Bebouwing binnen het fort Erfprins.

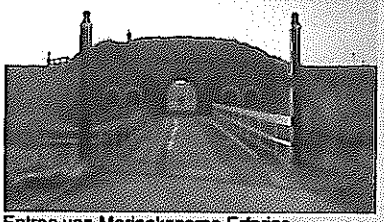

Entree van Marinekazerne Erfprins.

Landschappelijk karakter fort Dirksz Admiraal gezien in vogelvlucht.

Militair object aan de fortweg naar Erfprins.

Lineaire karakter van de landschappelijke vestingwerken.

Bebouwing met achterzijde naar de zeedijk gericht.

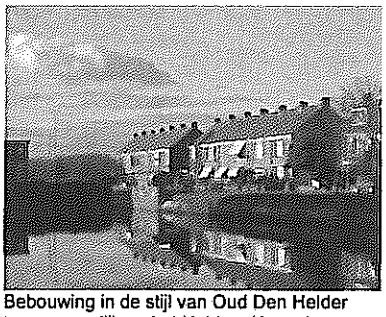
Bebouwing in de stijl van Oud Den Helder tussen zeedijk en het Helders Kanaal.

Fort Erfprins
Erfprins is een groot vijfhoekig gebastionneerd fort met drie ravelijnen en enveloppe aangelegd in 1811-1813 achter de toenmalige kustbatterij Kaaphoofd. In 1836 kreeg het twee bomvrije poorten en later in 1861 een bomvrij hospitaal. Kort daarna in 1875 werd het Zeefort omgewerkt tot een grote kustbatterij met bomvrije kazerne voor 1000 man, waarbij een ravelijn verviel. Momenteel is het fort niet openbaar toegankelijk omdat het in gebruik is als Marinekazerne. Het fort is alleen begroeid met gras en heeft derhalve een zeer open en kaal karakter, waardoor de verschillende onderdelen van het fort goed zichtbaar zijn.

Fort Dirksz Admiraal
Het fort is aangelegd in de periode 1811-1813 en vernoemd naar Cornelis Janssen Dirkszoon (1542-1583). Burgemeester van Monnickendam en Admiraal van Noord-Holland. Het betreft een gebastionneerd fort met twee ravelijnen en een enveloppe. Het was toen echter nog niet voltooid en ook de in 1828 begonnen bouw van een kazerne kwam niet verder dan de fundering. Aan de keel werd het fort later omgewerkt tot een veel kleiner werk, onderdeel van de liniewal, met een voorgelegen caponniere ter bestrijking van de liniegracht. In 1882 werd het oorspronkelijke reduit van fort Dirksz Admiraal omgebouwd. Op het eilandje ervoor bouwde men in datzelfde jaar een dubbele caponniere.

In de periode 1901-1907 werden scherfvrije onderkomens gebouwd zowel op de Linie als op de forten Erfprins en Dirksz Admiraal. Het oorspronkelijke tracé van het fort, met bastions, ravelijnen en enveloppe is uit de lucht en in het terrein nog duidelijk herkenbaar, mede doordat de Nieuweweg midden door het vestingwerk loopt. In WOII zijn er door de Duitsers diverse bunkers en geschutsopstellingen bijgebouwd.

Het fort Dirksz Admiraal heeft momenteel een dichte begroeiing van bomen en struiken met een landschappelijke uitstraling, mede door de ligging tussen het sportpark Quelderduyn, de volkstuinen en het recreatiebad De Schots. In het fort zijn tegenwoordig een kazerne van de Koninklijke Marechaussee, het Lt.-Kolonel Maaskamp van de Koninklijke Landmacht en een asielzoekerscentrum gehuisvest.

De Linie
In de verbindingszone tussen de twee forten en de woonwijk Marina ligt dit oude vestingwerk als het belangrijkste verbindings- en structuurelement. Het bestaat uit een stelsel van lineaire waterlopen en dichtbegroeide wallen. Tussen de forten zijn aan de vestingwerken open ruimtes met voornamelijk recreatieve functies in een groene setting gerealiseerd.

Deze zone van vestingwerken vormt tevens de duidelijke scheiding tussen het Den Helder van voor en na WOII. De verbinding tussen de twee forten is zeer strak en duidelijk ruimtelijk vormgegeven. Bij het andere deel richting de woonwijk Marina en fort Westoever is echter door de verscheidenheid aan functies en de onderbreking van de lineaire waterlopen de relatie onduidelijker geworden. Versterking van de continuïteit en het lineaire karakter van de Linie aldaar is gewenst.

Zeedijk
Dit dominant aanwezige ruimtelijke element aan de noordzijde van Den Helder ligt tussen de Oude Rijkswerf, Fort Erfprins en Huisduinen. De Zeedijkzone eindigt in het oosten bij het Havenplein, waar het autoveer naar Texel vertrekt. Tussen Oud Den Helder en de Rijkswerf is parallel aan de dijk een gesloten bebouwingswand gerealiseerd door middel van enkele geschakelde woningen van twee lagen met kap, gestapelde woningen van drie bouwlagen met zadeldak in de langsrichting en van vijf bouwlagen met kap haaks georienteerd. De woningoriëntatie is gericht op het Kanaal met de achterkant richting de dijk. Deze situering en het gesloten karakter van de bebouwing verstoord de relatie tussen de stadskern en de Zeedijk en het Marsdiep. De vormgeving van de bebouwing is sterk gerelateerd aan die van Oud Den Helder, rode baksteen met oranjerode dakpannen. Het bebouwingscomplex van vijf lagen heeft de vormgevingskenmerken uit de stadsvernieuwingsperiode met een duidelijke andere kleurtoepassing.

Vanwege de gewenste ontwikkeling van woningbouw in relatie tot het centrum valt een deel van de Zeedijk onder het welstandsgebied Stadshart. Voor de ontwikkeling van deze zogenaamde Dijkbuurt is een uitwerking opgenomen in het Uitwerkingsplan Stadshart.

Waardebepaling, ontwikkeling en beleid
De forten, Linie en Zeedijk hebben naast een duidelijk cultuurhistorische waarde tevens een structuurbepalende functie als begrenzing van de 'Stad binnen de Linie'. Doordat beide forten nog volop in gebruik zijn is er een verscheidenheid aan bebouwing aanwezig die niet altijd strookt met het cultuurhistorisch karakter van de vestingwerken. De gewenste ontwikkelingen ten aanzien van de Linie beperken zich tot groene en recreatieve functies ter behoud en versterking van het historische en landschappelijke karakter. Bij overige nieuwe ontwikkelingen geldt het behoud en de versterking van de historische en landschappelijke waarden als uitgangspunt.

Om dit te bewerkstelligen is in 2003 een structuurvisie 'De Stelling op herhaling' vastgesteld. In 2007 zijn concrete plannen voor herstel van de Linie gemaakt. In het rapport 'Herstel van de Stelling van Den Helder, ontwerp voor de projecten Liniedijk en fort Westoever/Oostoever' staat het voorstel om het dijkprofiel van de linie te restaureren en de drie coupures in de linie te benadrukken. Ook staan in het rapport voorstellen voor de inrichting van de liniedijk en fort Westoever.

Op 5 december 2007 is de Stelling Den Helder door de Rijksdienst voor archeologie, cultuurlandschap en monumenten aangewezen als beschermd stadsgezicht in de zin van artikel 1, onder g, van de Monumentenwet 1988. Het beschermd stadsgezicht bestaat uit de linies en forten die behoren bij de Stelling Den Helder. Dit betekent dat bij sloop en nieuwbouw altijd een vergunning nodig is. Daarnaast zullen de bestemmingsplannen beschermend van aard zijn. Doel van de aanwijzing is om de karakteristieke, met de historische ontwikkeling samenhangende structuur en ruimtelijke kwaliteit van het gebied te onderkennen als zwaarwegend belang bij de toekomstige ontwikkelingen binnen het gebied. Voor het welstandstoezicht betekent dit dat bij de beoordeling rekening wordt gehouden met het behouden en waar mogelijk verbeteren van de cultuur- en architectuurhistorische betekenis van de stedenbouwkundige structuur en oorspronkelijke bebouwing. Naast de welstandsnota zal tevens de Toelichting behorende bij de aanwijzing onderdeel uitmaken van het beoordelingskader.

Voor de Linie, forten en Zeedijk zijn de volgende bestemmingsplannen van toepassing:

1. Huisduinen (2002)
2. Oud Den Helder – Kanaalweg (1972)
3. Stelling West (2004)
4. Stelling Midden (2004)

Welstandsregime
Beschermd stadsgezicht

Het welstandsbeleid is gericht op handhaving en respect voor de bestaande situatie. Daarbij is er wel de intentie om de vestingwerken niet puur te conserveren als historische objecten, maar om er een duidelijke meerwaarde aan te verlenen. Op deze wijze gaat de Stelling weer meer onderdeel uitmaken van Den Helder en kan er een wederzijdse structurele versterking plaatsvinden.

Welstandscriteria

Algemeen:
- Behouden van het oorspronkelijke cultuurhistorische karakter van de bebouwing in relatie tot de Stelling van Den Helder.
- De uitstraling van de architectuur van de bebouwing binnen de forten prevaleert boven de herkenbaarheid van de functie van het gebouw.
- Bij nieuwe ontwikkelingen dienen de landschappelijke waarden van de Stelling als geheel gerespecteerd te worden.

Ligging in de omgeving:
- Bebouwing moet vrijstaand van aard zijn.
- De bebouwing dient een alzijdige oriëntatie te hebben, gerelateerd aan het landschap en de structuur van de Stelling.
- Tussen Zeedijk en Helders Kanaal dient een tweezijdige oriëntatie van de bebouwing op beide structuren te worden versterkt.

Massa en vorm van het gebouw:
- Er dient te worden aangesloten op de vormgeving en het aantal bouwlagen van de belendende en/of omliggende bebouwing, waarbij grote afwijkingen niet zijn toegestaan.
- De aanwezige gebouwen vormen veelal elk een architectonische eenheid. Per individueel gebouw dient daarom gestreefd te worden naar eenheid in vorm en detaillering, waarbij onderlinge contrasten toegestaan zijn.

Detaillering van het gebouw:
- De karakteristieken van de oorspronkelijke militaire gebouwen en objecten dienen gehandhaafd en gerespecteerd te worden.
- Bij alzijdige oriëntatie zijn alle gevels van belang en verdienen, indien zichtbaar vanuit het openbare gebied, derhalve extra aandacht ten aanzien van de vormgeving.
- Eenheid in materiaal- en kleurgebruik voor de bij elkaar behorende bebouwing van de verschillende functies binnen de forten is wenselijk.
- Voor de bebouwing tussen Zeedijk en Helders Kanaal dient wat betreft het materiaal- en kleurgebruik te worden aangesloten op de architectonische eenheid van de bestaande situatie.
- Voor de bebouwing tussen Zeedijk en Helders Kanaal dienen gevelkenmerken, -geleding en -opbouw te worden afgestemd op de architectonische eenheid van de bestaande bouwblokken.

Gebouwen van de Koninklijke Marechaussee in fort Dirksz Admiraal.

Bedrijfsachtige bebouwing op Maaskampkazerne in fort Dirksz Admiraal.

Aanvullende criteria kleine bouwwerken:
Hiervoor volstaan de sneltoetscriteria voor kleine bouwwerken zoals opgenomen in hoofdstuk C3 plus de volgende aanvullende criteria.

- Kleine bouwwerken (bijgebouwen, schuren, garages, aan- en uitbouwen, etc), kozijn- en gevelwijzigingen kunnen het beeld verstoren en dienen dan ook in de originele architectuur van het hoofdgebouw opgenomen te worden.
- Afstemming van dakkapel met de vormgeving van het hoofdgebouw is vereist. Dakkapellen situeren aan de achterzijde in ritmiek met gevelgeleding. Indien er reeds dakkapellen aanwezig zijn, voortzetting in dezelfde stijl en maatvoering.
- Dakopbouwen en /of nokverhogingen zijn niet toegestaan.
- Gebruik van damwandprofielen en golfplaat is niet toegestaan.
- Geen reclametoepassingen op woonbebouwing.
- Reclametoepassingen minimaliseren en integreren in het architectonische ontwerp of in de bestaande structuur van het gebouw.
- Antenne-installaties zoveel mogelijk situeren in samenhang met de bijbehorende bebouwing.

2.11. WILLEMSOORD

Gebiedsbeschrijving
Voormalig rijkswerf Willemsoord is rond de overgang van de achttiende naar de negentiende eeuw aangelegd met daaromheen de fortengordel. De werf bestaat uit een binnenhaven die omsloten wordt door voornamelijk oude havengebouwen met een klassieke uitstraling en is onderdeel van de Stelling van Den Helder. In 1993 verloor de werf na 170 jaar haar functie van scheepsreparatieplaats van de marine.

Een deel van de terreinen van de voormalige rijkswerf is nadien overgedragen aan de gemeente en wordt herontwikkeld. Voor deze unieke locatie is reeds een Masterplan opgesteld. Hierin wordt de werf onder de titel 'Nederland Over Zee' omgebouwd tot een gebied met museale thematische functies in een nautische en maritieme sfeer met inbedding van commerciële en stedelijke functies. De oorspronkelijke cultuurhistorische ruimtelijke structuur en functie vormen hierbij het kader voor de nieuwe stedenbouwkundige invulling waarin onder andere een bioscoop, horeca, verschillende musea en enkele beurshallen een plek hebben gekregen.

Waardebepaling, ontwikkeling en beleid
Willemsoord valt reeds onder de titel 'complexbescherming' van de Rijksdienst Monumentenzorg. De monumentale randbebouwing en de dokken hebben de status van rijksmonument gekregen. Daarnaast valt het gebied onder de Stelling Den Helder welke is aangewezen als van Rijkswege beschermd stadsgezicht.

Het Uitwerkingplan Stadshart schets een concrete ontwikkeling van Willemsoord met toevoeging van verschillende publiekstrekkende culturele voorzieningen., zoals een bisoscoop, een theater, een poppodium, meerdere musea e.d.. Aan de noordzijde wordt voorgesteld meer te intensiveren met woningbouw, gecombineerd met nautische voorzieningen zoals een jachthaven, een havencafé, een visrestaurant en winkels voor zeilers e.d.

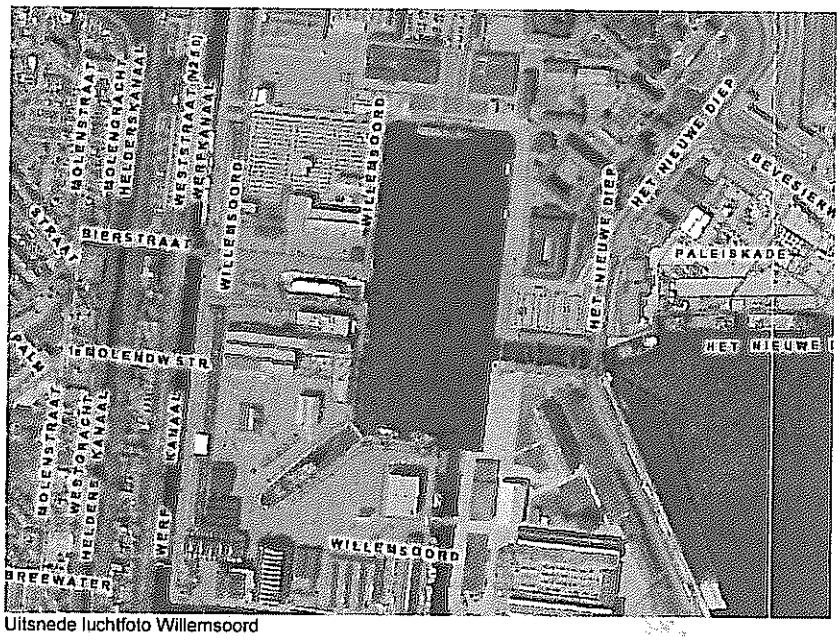

Uitsnede luchtfoto Willemsoord

Welstandsregime
Bijzonder welstandsgebied

Bij de ontwikkeling van de Rijkswerf wordt gestreefd naar het herstellen en versterken van de relatie van Den Helder met de Zee. Bij ontwikkelingen dient het behoud van het cultuurhistorische erfgoed en nautische karakter van het gebied primair uitgangspunt te zijn.

Welstandscriteria
Voor het gebied Stadshart inclusief Willemsoord zijn in hoofdstuk 3 en 4 van het Uitwerkingsplan Stadshart zogenaamde beeldkwaliteitkaders opgesteld. De welstandscommissie zal haar advies baseren op hetgeen in deze kaders is vastgesteld. Deze kaders geven per gebied een nadere uiteenzetting van de gewenste beeldkwaliteit. Tevens zijn in hoofdstuk 4 van het beeldkwaliteitplan per beeldaspect algemene richtlijnen opgenomen.

Er wordt een apart beeldkwaliteitplan voor Willemsoord opgesteld. Hierin zullen richtlijnen opgenomen worden voor de vormgeving, detaillering en materialisering van de gebouwen en de openbare ruimte. Ook zullen daarin voorschriften gegeven worden voor bijvoorbeeld de vormgeving van straatmeubilair, bewegwijzering en reclame-uitingen. Uitgangspunt daarbij is dat de monumentale waarde van het gebied behouden blijft.

Nieuwe entree Rijkswerf vanaf centrum.

Oorspronkelijke havengebouwen op de Rijkswerf.

Maritieme uitstraling en objecten.

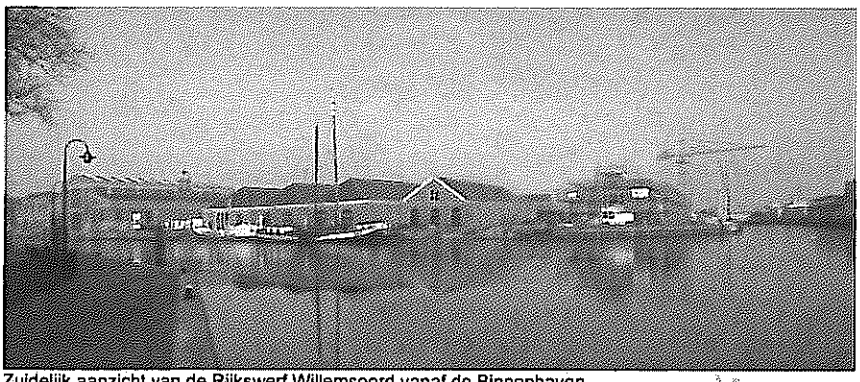
Zuidelijk aanzicht van de Rijkswerf Willemsoord vanaf de Binnenhaven.

2.12. DUINLAND

Gebiedsbeschrijving

Het Duinland is een kweldergebied, dat slechts aan de westzijde tegen de zee was beschermd door het duinengebied en de in 1610 aangelegde Oldenbarneveldtsdijk. Sinds de 10e eeuw zijn de smalle strandwallen over een afstand van ruim vijf kilometer in oostelijke richting verschoven. Pas nadat de dijk om de Zijpepolder en de Zanddijk tussen Callantsoog en Huisduinen werden aangelegd kon er duinvorming optreden over de gehele lengte van de kust. De vorm van het duingebied is in belangrijke mate bepaald door de aanleg van stuifdijken. Tussen Callantsoogervaart tot de Donkere Duinen (Noordduinen) is er sprake van een relatief jong duingebied ontstaan vanaf circa 1500. Het duingebied tussen de Donkere Duinen en Huisduinen is ouder en heeft zijn oorsprong in de Middeleeuwen. Het duingebied loopt aan de noordzijde over in de Helderse Zeewering.

Naast de recreatieve functies voornamelijk ter plaatse van de verschillende strandslagen zijn er ook andere menselijke invloeden in het gebied duidelijk waarneembaar. Ter hoogte van paal drie (nabij de Donkere Duinen) is een tientallen hectare groot vuilstortterrein in gebruik geweest en zijn er diverse schietterreinen aangelegd. Ook zijn in het duingebied waterwinkanalen voor het Helderse waterleidingnet tot ca 1970 in het duingebied in gebruik geweest.

Het duingebied bestaat uit de zandduinen langs de Noordzee en de met naaldbomen beboste Donkere Duinen die tegen Nieuw Den Helder liggen. Dit natuurgebied heeft voornamelijk een recreatieve functie met wandelroutes, een camping, een sportpark en een kinderboerderij. Het gebied is, met uitzondering van kleinschalige recreatieve voorzieningen en een vuurtoren, vrij van bebouwing. Op enkele plaatsen worden in de zomer een strandpaviljoen of een hulppost van de reddingsbrigade opgetrokken.

Waardebepaling, ontwikkeling en beleid

Het beleid is gericht op het behoud van natuurwaarden, bescherming van het duinlandschap en het toestaan van kleinschalige extensieve recreatie in het gebied. Er zijn weinig ontwikkelingen te verwachten naast eventuele kleinschalige uitbreidingen c.q. aanpassingen van de bestaande vooral recreatieve voorzieningen.

Voor het Duingebied en de Donkere Duinen zijn voornamelijk de bestemmingsplannen Duinzoom noord (2001), Huisduinen (2002) en Duinreep (2003).

Welstandsregime

Bijzonder welstandsgebied

In navolging van het gemeentelijk beleid is ook het welstandsbeleid voornamelijk conserverend van aard. Welstandstoezicht is gericht op handhaving van de bestaande kenmerken en eigenschappen van het waardevolle duinlandschap en het daar in gelegen bebouwing.

gebied 12
duinland

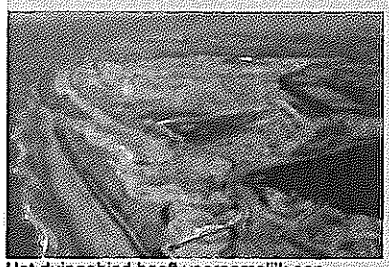

Het duingebied heeft voornamelijk een natuurwetenschappelijke en landschappelijke betekenis.

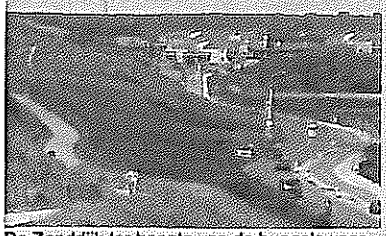

De Zanddijk ter hoogte van de bungalowparken bij Julianadorp.

Welstandscriteria

Algemeen:

- Behouden van het oorspronkelijke karakter van gebouwen in relatie tot het duinlandschap. Uitgangspunt daarbij is de verspreid voorkomende bebouwing, dus geen clustering.
- Bij bouwplannen dient de erfinrichting en de relatie met de omgeving onderdeel uit te maken van het ontwerp.

Ligging in de omgeving:

- Bebouwing dient vrijstaand van aard te zijn.
- Bij het plaatsen van (definitieve jaarrond) strandpaviljoens moet het zicht op de open zee vanaf de duinen behouden blijven.
- De bebouwing dient een alzijdige oriëntatie te hebben, gerelateerd aan het landschap.

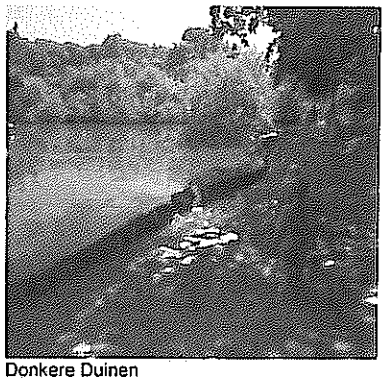
Donkere Duinen

Massa en vorm van het gebouw:

- Maximaal één laag met piramidedak, platte daken, zadeldak (helling ≤ 30°), schilddak, mansardedak of gebogen kapvormen.
- De individuele gebouwen vormen een architectonische eenheid en staan op zichzelf. Eenheid in vorm en detaillering dient daarom gezocht te worden per individueel gebouw.
- Bij een onvermijdelijke clustering van gebouwen streven naar een eenheid in vormgeving. Hierbij dient rekening te worden gehouden met het ensemble van alle bouwwerken.

Detaillering van het gebouw:

- Detaillering van bebouwing beperken. Een eenvoudige horizontaal gelede gevelindeling heeft de voorkeur.
- Bij utilitaire bebouwing dient ingetogen en eenvoudig met detailleringen, kleur- en materiaalgebruik te worden omgegaan.
- Bij nieuwbouw dient gestreefd te worden naar gebruik van hoogwaardige materialen, zoals natuursteen. Gebruik van kunststof (trespa), damwandprofielen en golfplaat zijn niet toegestaan.
- Bij verbouwingen of renovatie dienen de oorspronkelijke gevelopbouw en het materiaal- en kleurgebruik te worden gerespecteerd.
- Strandpaviljoens met hout(delen) opbouwen in een relatief eenvoudig ogende bouwconstructie. Voornamelijk witte kleuren gebruiken eventueel voorzien van bonte kleuren voor kozijnen, deuren en dergelijke. De materialen dienen hierbij een semi-permanent karakter te hebben.
- Kleuren afstemmen op het landschappelijke karakter, dus voornamelijk aardtinten en tinten die voorkomen in het duinlandschap.

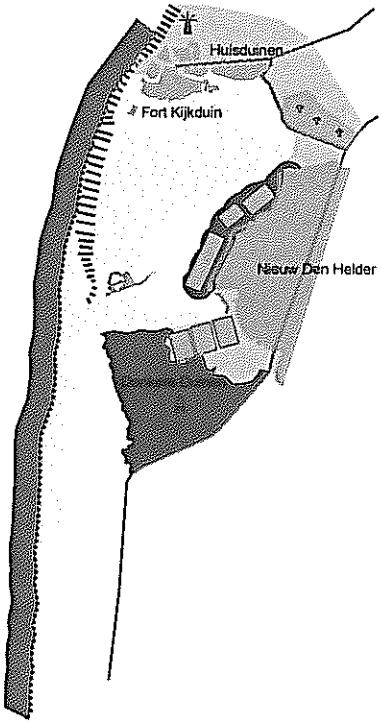

Aanvullende criteria kleine bouwwerken:

Hiervoor volstaan de sneltoetscriteria voor kleine bouwwerken zoals opgenomen in hoofdstuk C3 plus de volgende aanvullende criteria.

- Kleine bouwwerken (bijgebouwen, schuren, garages, aan- en uitbouwen, etc) kunnen het beeld verstoren en dienen dan ook aan het zicht vanaf de openbare weg te worden onttrokken of volledig in de originele architectuur van het hoofdgebouw opgenomen te worden.
- Gebruik van kunststof (trespa), damwandprofielen en golfplaat zijn niet toegestaan.
- Reclametoepassingen minimaliseren en integreren in het architectonisch ontwerp of in de bestaande structuur van het gebouw.

2.13. DE SCHOOTEN

Gebiedsbeschrijving
De Schooten is evenals Nieuw Den Helder een grootschalige uitbreidingswijk, die in de jaren zestig van de twintigste eeuw gebouwd is. Deze wijk heeft een grootschalige ruime opzet met in een stempelstructuur verkavelde woningen en hoogbouw. De bebouwing van wijken van de jaren zestig laatt zich kenmerken door een duidelijke open orthogonale verkavelingstructuur met ruime collectieve groenvoorzieningen.

De bebouwing zelf is veelal strak en eenvoudig vorm gegeven. De wijk ligt ingeklemd tussen vier ruimtelijke barrières namelijk de spoorlijn aan de westzijde, de Linie aan de noordzijde, het Noordhollands Kanaal in het oosten en het vliegveld De Kooy aan de zuidkant.

De Schooten is opgebouwd op basis van een lusvormige ontsluitingsstructuur. Binnenin deze lus zijn voorzieningen gebundeld en gesitueerd in een open groene setting (centrumzone). Aan de buitenzijde zijn zogenaamde wooncluster gebouwd (woonkwartieren).

Centrumzone
De centrumvoorzieningen liggen in een centrale groene zone. Dit centrum omvat vrijwel alle voorzieningen voor de gehele wijk. Het oorspronkelijke idee van een centraal gelegen centrumgebied met alleen centrumvoorzieningen wordt enigszins tenietgedaan door de ontwikkelingen van woningbouw. Het verblijfsgebied is groen van opzet en omvat een aantal open ruimten. De bebouwing bestaat uit zowel gestapelde woningbouw als geschakelde en twee-onder-één-kap woningen. Opvallende elementen zijn het recent (1997) gerealiseerd Parkplan met zogenaamde parkvilla's, het Dienstencentrum en de zes lagen tellende galerijflat langs Heiligharn en Baljuwstraat. Het winkelcentrum bestaat uit een gedeeltelijk overdekt wandelwinkelstraat (Vrede en Vrijheid) met lage bebouwingscomplexen met voornamelijk een horizontale gevelgeleding.

De parkvilla's zijn twee-onder-één-kap woningen opgebouwd met lichtkleurige gemetselde gevels, waarboven een piramidekap is gelegen afgedekt met oranje dakpannen. Kenmerkend voor deze bebouwing is het duurzaam en energiezuinig bouwen. Aan de buitenzijde is dat onder andere zichtbaar aan de zonnepanelen op het dakvlak.

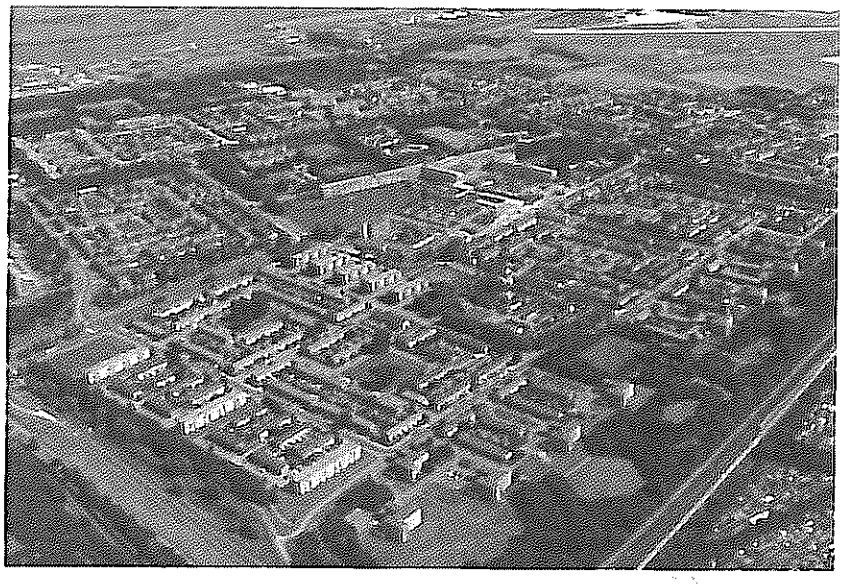

gebied 13
de schooten

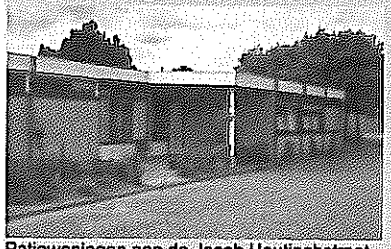
Patiowoningen aan de Jacob Houtinghstraat.

Diversiteit aan erfafscheidingen aan de voorzijde.

Woonkwartieren
Het principe van de woonkwartieren bestond uit een minder gevarieerd aanbod van eengezinswoningen in (half)open woonblokken, zogenaamde doorzonwoningen en gestapelde woningbouw tot maximaal 4 lagen. In 1964 is men begonnen met de noordkant van de Schooten. De hier opgezette bouwstijl vormde de tendens voor de overige woonkwartieren.

De bebouwing bestaat voornamelijk uit laagbouw in de vorm van geschakelde eengezinswoningen in een strokenverkaveling van (half)open bouwblokken. De bebouwing bestaat uit één, anderhalf of twee lagen met zadeldak in evenwijdige richting en is voornamelijk strak in de rooilijn gesitueerd. De woningen hebben bijna allemaal een voortuin of zijn gelegen aan een openbaar plantsoen. De erfafscheidingen zijn over het algemeen divers. Sommige bouwblokken hebben nog de oorspronkelijke lage uniform vormgegeven gemetselde erfafscheiding aan de voorzijde.

De eerste eengezinswoningen (Walvisvaardersweg) hebben nog de typische kenmerken uit eind jaren vijftig. De gevels hebben een eenvoudige indeling en de woningen zijn voorzien van een flauwe zadelkap bedekt met bitumen. In de overige woonkwartieren zijn de eenvoudige gevelindelingen behouden gebleven, maar zijn de zadeldaken in evenwijdige richting bedekt met oranje, zwarte of ander donkerkleurige dakpannen. Het gebruik van gemetselde gevels overheerst. In een groot aantal gevels zijn kunststoffen (trespa) of houten geveldelen aangebracht tussen de beneden- en bovenkozijnen. Hierdoor ontstaat vaak een meer verticale geleding van de gevel. De kozijnen zelf zijn grotendeels in kunststof uitgevoerd.

Aan de Jacob Houtinghstraat zijn in 1971 afwijkend van de overige bebouwing 21 patiobungalows gebouwd. Deze lage en geschakelde bungalows hebben een plat dak en een breed wit gekleurde dakboeiboord. De gevels zijn opgebouwd met gemetselde licht bruine bakstenen en beigekleurige panelen. De houten kozijnen hebben een donkerbruine kleur.

Parkvilla's; het duurzaam en energiezuinig bouwen.

De bebouwing in De Schooten bestaat uit eengezinswoningen met zadeldak en is voornamelijk strak in de rooilijn gesitueerd.

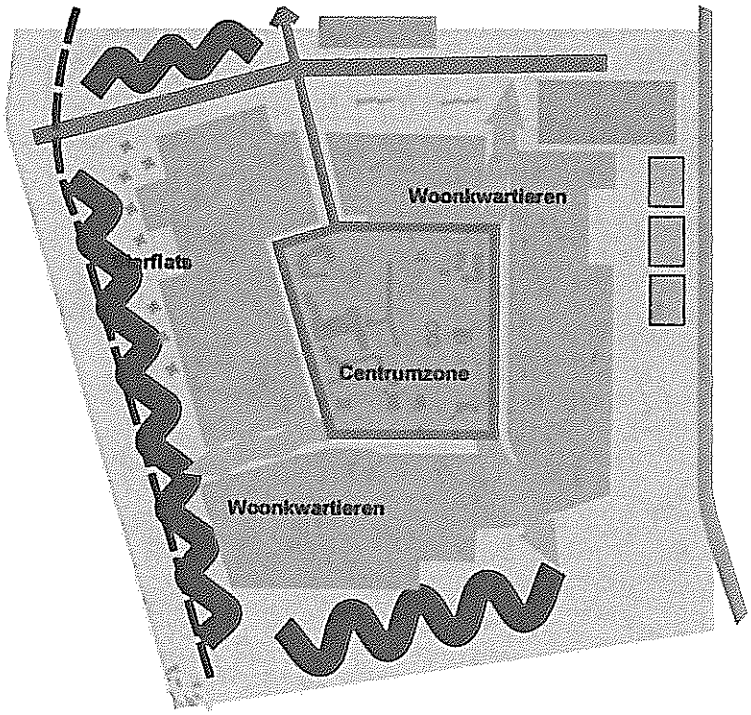

In de verschillende woonkwartieren is een aantal portiek- en galerijflats gesitueerd. In de jaren '70 zijn langs de Torplaan (ingang aan achterzijde aan de Zeeloodsenlaan) en aan de noordzijde van de hendrik Baskeweg de imposante acht lagen tellende galerijflats De Duinen en de Wadden gebouwd. Bijzondere flats zijn de sterflats aan de spoorzijde van de wijk en de gedeeltelijk over het water stekende flats aan de G.P. Blankmanstraat.

Waardebepaling, ontwikkeling en beleid
Met name in de centrumzone zijn diverse ontwikkelingen gaande (Bestemmingsplan De Schooten Centrum 1999). Om de harde architectuur van de bestaande flatgebouwen in de wijk te verzachten wordt hier juist gezocht naar mogelijkheden om de kopeinden van deze bebouwing aan te passen en geschakelde woningen met een vlakke gevel te voorzien van een erker. Voor nieuwbouw in deze zone wordt meer gedacht aan een bijzondere aantrekkelijke architectuur. Tussen de Schout- en Schepenstraat en de Graaf Floris V straat zullen vrijstaande en twee-onder-één-kap woningen worden gebouwd en daar waar de erfafscheidingen van de woningen grenzen aan openbaar gebied zullen permanente erfafscheidingen in de vorm van muurtjes van wisselende hoogte worden gebouwd. Voor het overige zijn met name ontwikkelingen te verwachten in de vorm van woninguitbreidingen door middel van aan- en uitbouwen, dakopbouwen en/of –kapellen.

Voor De Schooten zijn de bestemmingsplannen De Schooten (1969), inclusief de 5de en 6de herziening (1972 respectievelijk 1976), De Schooten Centrum (1999) en De Schooten West (2005) van toepassing.

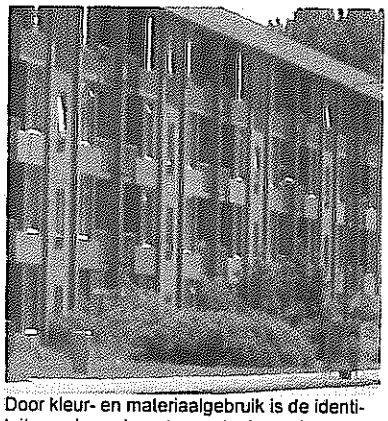
Door kleur- en materiaalgebruik is de identiteit van de vaak grote, eentonige gebouwen aangepast.

Het Dienstencentrum, met daarachter verscheidene lager gebouwde zorgeenheden.

Gestapelde woningbouw De Duinen en De Wadden. Hoogste galerijflats in de Schooten.

Bijzondere galerijflats in De Schooten die gedeeltelijk het water overbruggen.

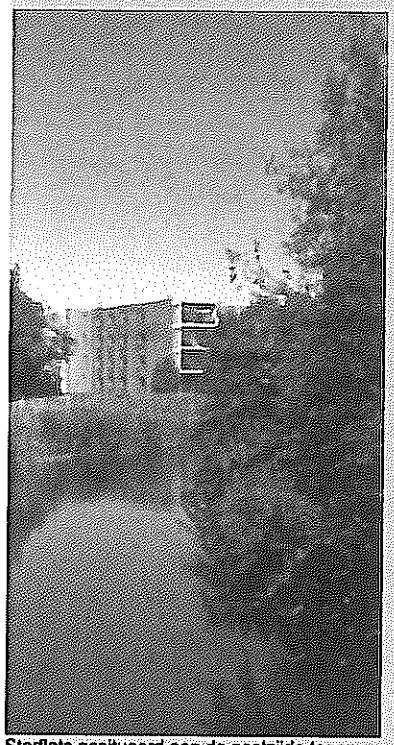
Sterflats gesitueerd aan de oostzijde tegen de spoorzone aan.

Welstandsregime
Regulier welstandsgebied

Transparantie in de centrale groene zone met losse alzijdige objecten dient waar mogelijk gewaarborgd te worden, waarbij gestreefd moet worden naar een gedifferentieerd architectuurbeeld. Belangrijke items bij de planmatige gestempelde woonwijken zijn herhaling en ritmiek. Toevoegingen aan de bouwblokken dienen zo min mogelijk afbreuk te doen aan deze eigenschappen. Bij nieuwbouw en renovaties dient de strakke rechtlijnige en eenvoudige vormgeving herkenbaar te zijn zodat aansluiting bij de orthogonale stedenbouwkundige structuur behouden blijft. Afwijkende en bijzondere vormgeving is alleen mogelijk als deze collectief voor het hele woonblok wordt toepast, als het om bebouwing in de centrumzone gaat of als het om bijzondere locaties gaat die de bestaande stedenbouwkundige structuur versterkt.

Door kleine bouwwerken kan de samenhang snel aangetast worden. Daar waar achterzijdes grenzen aan de openbare ruimte moeten deze worden behandeld als voorzijde. Daarnaast hebben toevoegingen aan zijgevels van bouwblokken een grote invloed op het beeld en verdienen daarom extra aandacht. Aandacht dient dan ook uit te gaan naar behoud van de samenhang per woonblok.

Welstandscriteria

Algemeen:
- Samenhang per bouwblok en/of architectonische eenheid handhaven.
- Op hoeklocaties en langs de belangrijkste structuurdragers is versterking van de representativiteit van bebouwing door middel van bijzondere afwijkende architectuur mogelijk.
- Van buitenaf moet herkenbaar zijn welke functie in een gebouw is ondergebracht. Deze zichtbaarheid van de functionele identiteit gaat hierbij voor de samenhang.

Ligging in de omgeving:
- De bestaande stedenbouwkundige orthogonale verkaveling dient te worden gerespecteerd. De strakke rooilijnen behouden. Verspringing in de rooilijn alleen bij kopbebouwing of in symmetrie van het woonblok toepassen.
- De voorgevels van de geschakelde eengezinswoningen zijn gericht op de straatzijde of gelegen aan openbaar groen.
- Bij hoog- en middelhoogbouw is het van belang de begane grond op een dusdanige manier vorm te geven zodat er een wisselwerking met het maaiveld mogelijk is. Waar nodig dient de levendigheid op maaiveldniveau te worden bevorderd.
- De wandvorming door de strakke rooilijnen maken deel uit van de beleving van de openbare ruimte en dienen daarom gehandhaafd te blijven.
- Continuering van belangrijke kenmerken in een bepaalde ritmiek en harmonie handhaven. Aswerking en herhaling vormen hierbij belangrijke thema's.

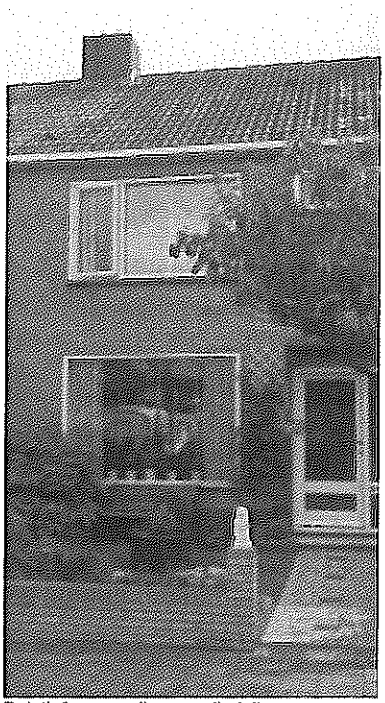
Relatief eenvoudige gevelindelingen en –geleding behouden.

Massa en vorm van het gebouw:

- Er dient te worden aangesloten op het ritme van de bestaande bouwblokken in de omgeving, die veelal bestaan uit twee lagen met zadelkap in evenwijdige richting.
- Behoud van bestaande kapvormen. Kapvorm en –richting afstemmen en aansluiten op belendende bebouwing.
- Hoeksituaties kunnen geaccentueerd worden met verbijzondering in hoogte of architectuur.
- Samenvoeging van individuele woonblokken, woningen of gebouwdelen is niet toegestaan.

Detaillering van het gebouw:

- De karakteristieken van een architectonische eenheid dienen te worden gerespecteerd. Aansluiting op de strakke lineaire en eenvoudige bouwstijl is dan wenselijk.
- In de centrumzone is een verbijzondering in architectuur goed mogelijk. Streven naar een hoogwaardig en gedifferentieerd architectuurbeeld is hier het uitgangspunt.
- Gevelkenmerken, -geleding en –opbouw afstemmen met de architectonische eenheid van een bouwblok.
- Aangesloten dient te worden op het materiaal- en kleurgebruik dat binnen de architectonische eenheid de boventoon voert.
- Zij- en achtergevels aan de openbare weg worden voorzien van raampartijen. Gesloten gevels op de eerste verdieping en aan de openbare weg dienen te worden voorkomen.
- Door afstemming van het toe te passen kleur- en materiaalgebruik is de identiteit van de vaak grote, eentonige gebouwen die in deze periode zijn gebouwd te verbeteren.

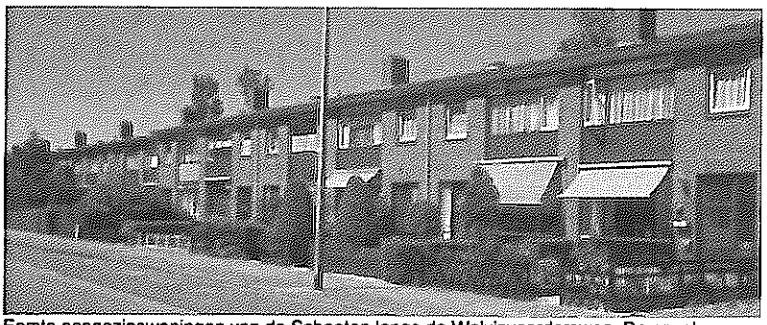

Eerste eengezinswoningen van de Schooten langs de Walvisvaardersweg. De gevels hebben een eenvoudige indeling en de woningen zijn voorzien van een flauwe zadelkap bedekt met bitumen.

Wandelwinkelstraat (Vrede en Vrijheid).

Aanvullende criteria kleine bouwwerken:
Hiervoor volstaan de sneltoetscriteria voor kleine bouwwerken zoals opgenomen in hoofdstuk C3 plus de volgende aanvullende criteria.

- Kleine bouwwerken (bijgebouwen, schuren, garages, aan- en uitbouwen, etc), kozijn- en gevelwijzigingen kunnen het beeld verstoren en dienen dan ook in de originele architectuur van het hoofdgebouw opgenomen te worden.
- De hoofdvorm van een bebouwingsblok dient behouden te blijven, ook bij individuele uitbreidingen in het blok.
- Gebruik van damwandprofielen en golfplaat is niet toegestaan.
- Indien er dakkapellen zijn voortzetting in dezelfde stijl en maatvoering.
- Erfafscheidingen uniform per woonblok vormgeven.
- Geen reclametoepassingen op woonbebouwing.
- Reclameobjecten dienen niet hoger te worden aangebracht dan de scheiding van begane grond en eerste verdieping.
- Gevelreclames minimaliseren en integreren in het architectonisch ontwerp of in de bestaande structuur van het gebouw.

2.14. NIEUW DEN HELDER

Gebiedsbeschrijving
Nieuw Den Helder is een grootschalige uitbreidingswijk die gefaseerd gebouwd is van 1950 tot medio 1970. De wijk heeft een ruime opzet wat betreft bebouwing en openbare ruimte en wordt omgeven door natuurlijke zones in de vorm van de vestingszone, het duinland en de Donkere Duinen.

Nieuw Den Helder heeft voornamelijk een orthogonale structuur. De Jan Verfailleweg vormt de centrale as in deze structuur. Hierlangs wordt de wijk ontsloten voor het autoverkeer. Loodrecht op de Jan Verfailleweg liggen een vijftal dwarsassen, zowel verkeersaders als groenstroken en waterlopen. Langs dit assenstelsel zijn veel van de wijkvoorzieningen gesitueerd.

Centraal in Nieuw Den Helder ligt het John F. Kennedy park met wandelpaden. Dit park diende ooit als 'het groene forum'; een park als het groene hart van Nieuw Den Helder. Het park heeft deze rol echter nooit gekregen. Inmiddels is het park getransformeerd in het Duinparkplan, waarin zowel woonfuncties als recreatie is opgenomen. In dit project zijn verschillende woningen gerealiseerd in een parkachtige omgeving, waaronder vrijstaande, twee-onder-één-kap woningen en geschakelde (starters)woningen. Het Duinpark is voorzien van straatverlichting en bruggen van de Helderse kunstenaar Rudy v/d Wint. Aan de Marsdiepstraat ligt het winkelcentrum Falga, het eerste overdekte winkelcentrum van Nederland. Een vernieuwingsslag langs de Marsdiepstraat moet zorgen voor een revitalisatie van de wijkcentrum. Daarbij wordt Falga opgeknapt en zal in Duinpark een uniek nieuw winkelcentrum gebouwd worden.

Het verkavelingpatroon van de wijk kenmerkt zich door een eenvoudig stelsel van rechte straten met een symmetrisch straatprofiel. Langs deze straten zijn woningen gesitueerd, veelal in rijtjes van vier of meer in een rechte rooilijn, afgewisseld met portiek- en galerijflats. De Jan Verfailleweg wordt begeleid door hoogbouw van vier à vijf lagen, waardoor deze een dominante uitstraling krijgt en de functie van deze hoofdontsluiting benadrukt wordt. In de achterliggende woonblokken is hoogbouw in de vorm van portiek- en galerijflats naast laagbouw gesitueerd. De laagbouw bestaat uit geschakelde eengezinswoningen in een structuur van (half)open bouwblokken.

Woningen aan de populaire hofjes van de Duinroosstraat.

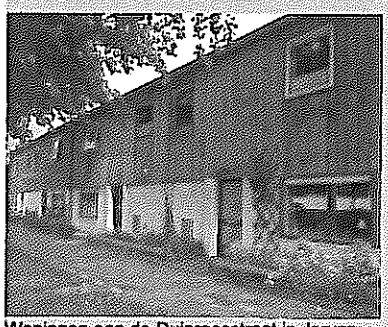

Woningen aan de Duinroosstraat in Jeruzalem met houten gevelbekleding.

De samenhang in het straatbeeld van de in strokenverkaveling gesitueerde woonblokken met lage eengezinswoningen ontstaat veelal door een ingetogen materiaal- en kleurgebruik. Daarnaast bestaat er een evenwicht in het profiel door de eenvoudige hoofdmassa's en kapvormen, met name zadelkappen. Veel straathoeken zijn open, waarbij de woningen veelal een duidelijk onderscheid hebben tussen voorgevel en zijgevel. De herhaling van gelijkvormige kopgevels geven een karakteristiek ritmisch beeld. Het onderscheid tussen openbaar en privé is vaak duidelijk vormgegeven en maken onderdeel uit van de samenhang en karakteristiek van de woonwijk.

Door de gefaseerde ontwikkeling van Nieuw Den Helder gaan stijlkenmerken van 1940 tot en met 1970 hand in hand. Met de nieuwste ontwikkelingen van Duinpark en langs de Fluytstraat wordt het scala aan stijlkenmerken verder uitgebreid. De wijk onderscheidt zich verder door de grote tegenstellingen tussen groot en klein, soms zelfs binnen een woonblok of een straat. Kleine eengezinswoningen en grote twee-onder-één-kap woningen zijn in één straat te vinden; luxe dakterrashuizen zijn praktisch gebouwd in de schaduw van de flats aan de Volkerakstraat.

Die verscheidenheid in Nieuw Den Helder is niet alleen het gevolg van de noodgedwongen experimentele tijd die de Nederlandse woningbouw in de eerste 15 jaar na de Tweede Wereldoorlog beleefde. Bij gebrek aan traditionele bouwmaterialen werd naarstig gezocht naar alternatieven en werden montagesystemen ontwikkeld gevolgd door de welbekende systeembouw met prefab-elementen. De eerste bebouwing kenmerkt zich met name door deze naoorlogse systeembouw/montagebouw. Bij montagebouw wordt in Nieuw Den Helder vooral gedacht aan het allereerste buurtje, dat vorm krijgt door het systeem van Airey (vernoemd naar de Britse bedenker). Dit systeem bestaat uit betonnen stijlen opgevuld met betonnen gevelplaten. De 'witte' gestapelde betonblokken leveren een buurtje op met de bijnaam Jeruzalem (Meidoornstraat en omgeving). In midden 1980 is deze buurt gerenoveerd. Deze renovatie wordt gekenmerkt door de vormgeving van de gevels met door de huurders zelf te kiezen nieuwe gevelbekleding en resulteerde in voorgevels met afwisselend verticale en horizontale houten gevelbekleding op de eerste verdieping. Leisteen, hout en kunststof geven Jeruzalem hierdoor een nieuw aanzien.

In de beginperiode (begin 1950) is ook de woonbuurt aan de Breestraat, Duinroosstraat en Elzenstraat gerealiseerd. Dit woonbuurtje heeft een ruime opzet met woningen (deels duplex) en wordt getypeerd door de zogenaamde Panagro-huizen, genoemd naar de bouwer van dit montagesysteem.

Kleurgebruik bij de flats aan de Eemstraat.

Waardebepaling, ontwikkeling en beleid

Een groot deel van de wijk heeft een verouderd woningbestand. Ook het winkelaanbod voldoet onvoldoende, evenmin als de wijkvoorzieningen. Gevolg is dat de wijk kampt met veel verloop en leegstand. Daarom zijn er diverse ontwikkelingen gaande ter revitalisatie van de wijk. Enkele complexen worden gerenoveerd (o.a. Zuiderzeebuurt) of komen in aanmerking voor sloop en nieuwbouw. Grotere (recente) ontwikkelingen zijn Duinpark, de wijkcentrumontwikkelingen aan de Marsdiepstraat en de nieuwbouw bij de IJsselmeerstraat en Korvetstraat (plan Fluytstraat).

Langs de Marsdiepstraat wordt gewerkt aan een herinrichting van de openbare ruimte en het verbeteren van het winkelaanbod en wijkvoorzieningen. De vernieuwing zet in op een gevarieerd woningaanbod met aantrekkelijke winkels, wijkvoorzieningen en kleine bedrijven. De nieuwe woonbuurten Duinpark en Plan Fluytstraat hebben een eigen samenhangende architectonische uitstraling. In tegenstelling tot andere buurten heeft de architectuur in Plan Fluytstraat een divers karakter. De geschakelde woningen zijn in massa en opbouw redelijk uniform, maar in gevelbehandeling en materiaal is diversiteit in de geleding aangebracht.

Op kleinere schaal zijn er verschillende ontwikkelingen gaande door uitbreidingen aan bestaande woningen. Het oorspronkelijke beeld van herhaling en ritmiek staat onder druk door de behoefte aan modernisering en vergroting van de woningen en de woonomgeving. Verstoringen in het straatbeeld doen zich met name voor bij hoekwoningen (kopgevels) omdat hoekaanbouwen, bijgebouwen en schuttingen in de zij- en achtertuin mede bepalend zijn voor de stedenbouwkundige karakteristiek van de woonwijk. Uitbreidingen aan de woningen aan de straatzijde kunnen de rust en de samenhang binnen het bebouwingsbeeld verstoren. Op enkele plekken dringen gesloten en weinig aantrekkelijke achter- en zijerfafscheidingen op tot de openbare weg. Uitgifte van openbaar groen aan particulieren kan leiden tot een verstoring van de ruimtelijke samenhang.

Bij locatiekeuzes van nieuwe voorzieningen dient het orthogonale patroon de basis te vormen. Een koppeling aan de radiaal Jan Verfailleweg en de overige wijkontsluitingswegen van nieuwe voorzieningen heeft dan de voorkeur.

Voor de wijk Nieuw Den Helder is het bestemmingsplan Nieuw Den Helder (1970) met de 1ste tot en met de 6de herziening van toepassing. Tevens gelden het bestemmingsplan Hagedoorn (1996) en bestemmingsplan Nieuw Den Helder Zuid-oost (1996).

Welstandsregime
Regulier welstandsgebied

De bebouwing in Nieuw Den Helder kent een grote diversiteit aan bouwstijlen en –vormen. De samenhang is met name terug te vinden per kleinere eenheid, zoals een straat, hofje of woonblok. Deze samenhang op kleinere schaal is nog weinig aangetast door individuele toevoegingen. De aanwezige verstoringen doen zich voornamelijk voor aan de zij- en achtergevels waar diverse hoekaanbouwen, bijgebouwen, erfafscheidingen, e.d. het algemene bebouwingsbeeld aan tasten. De diversiteit aan kleur- en materiaalgebruik versterkt dit effect nog eens. Bij plantoetsing dient de aandacht dus niet zo zeer gericht te zijn op de samenhang in groter verband, maar juist het behoud van de samenhang per woonblok, hofje of straat. Daar waar zij- en achtererven grenzen aan de openbare ruimte moeten deze worden behandeld als voorzijde.

Welstandscriteria

Algemeen:
- Samenhang per woonbuurt, bouwblok en/of architectonische eenheid handhaven.
- Langs de belangrijkste structuurdragers en op andere bijzondere plekken in de stedenbouwkundige structuur is versterking van de representativiteit van bebouwing door middel van afwijkende architectuur mogelijk.
- Indien er sprake is van een sterke architectonische samenhang prevaleert de uitstraling van de traditionele architectuur boven de herkenbaarheid van de functie van het gebouw.

Ligging in de omgeving:
- De bestaande stedenbouwkundige orthogonale verkaveling dient te worden gerespecteerd. De bestaande rooilijnen behouden. Verspringing in de rooilijn alleen bij kopbebouwing of in de symmetrie of ritmiek van het woonblok toepassen.
- De voorgevels van de geschakelde eengezinswoningen zijn gericht op de straatzijde of gelegen aan openbaar groen.
- Bij de flatcomplexen is het van belang de begane grond op een dusdanige manier vorm te geven, zodat er een wisselwerking met het maaiveld mogelijk is. Waar nodig dient de levendigheid op maaiveldniveau te worden bevorderd.

Twee-onder-één-kap woningen in Plan Fluytstraat

Diversiteit in gevels van geschakelde woningen in Plan Fluytstraat.

Massa en vorm van het gebouw:

- Er dient te worden aangesloten op het ritme van de bestaande bouwblokken in de omgeving, die per architectonische eenheid op grote wijze van elkaar kan verschillen.
- Behoud van de bestaande kapvormen. Kapvorm en –richting afstemmen en aansluiten op belendende bebouwing.
- Verspringingen in bouw- en goothoogte ten opzichte van de naastgelegen bebouwing vermijden.
- Uitzonderingen van bovenstaande criteria zijn mogelijk, door bijvoorbeeld grootschalige dakopbouwen, maar dan dient het gebouw en het bouwwerk als één geheel beschouwd te worden, waarbij extra aandacht uitgaat naar de samenhang van het gehele gebouw.
- Hoeksituaties kunnen geaccentueerd worden met verbijzondering in hoogte of architectuur.
- Samenvoeging van individuele woonblokken, woningen of gebouwdelen is niet toegestaan. Diversiteit van de verschillende woonbuurten in de wijk dient te worden gerespecteerd.

Detaillering van het gebouw:

- De karakteristieken van een architectonische eenheid dienen te worden gerespecteerd. Aansluiting op de strakke lineaire en eenvoudige bouwstijl is dan wenselijk.
- Gevelkenmerken, -geleding en –opbouw afstemmen met de architectonische eenheid van een bouwblok.
- Aangesloten dient te worden op het materiaal- en kleurgebruik dat binnen de architectonische eenheid de boventoon voert.
- Zij- en achtergevels aan de openbare weg worden voorzien van raampartijen. Gesloten gevels op de eerste verdieping en aan de openbare weg dienen te worden voorkomen.
- Door afstemming van het toe te passen kleur- en materiaalgebruik is de identiteit van de verschillende (flat)complexen te verbeteren.

Woningen aan de Schoenerstraat als oorspronkelijke bebouwingsgrens van Nieuw Den Helder.

Eén van de vele portiekflatcomplexen in de wijk.

Complex Het Koggeschip in Nieuw Den Helder Zuid-Oost.

Aanvullende criteria kleine bouwwerken:
Hiervoor volstaan de sneltoetscriteria voor kleine bouwwerken zoals opgenomen in hoofdstuk C3 plus de volgende aanvullende criteria.

- Kleine bouwwerken (bijgebouwen, schuren, garages, aanbouwen etc), kozijn- en gevelwijzigingen kunnen het beeld verstoren en dienen dan ook in de originele architectuur van het hoofdgebouw opgenomen te worden.
- De hoofdvorm van een bebouwingsblok dient behouden te blijven, ook bij individuele uitbreidingen in het blok.
- Dakkapellen niet situeren op het dakvlak aan de voorzijde van de bebouwing. Indien er reeds dakkapellen aanwezig zijn, voortzetting in dezelfde stijl en maatvoering.
- Voor de woningen behorende bij het plandeel van 228 woningen in Nieuw Den Helder Zuid-Oost zijn voor het behoud van de bestaande architectuur geen dakkapellen aan de voorzijde van de woningen toegestaan.
- Voor woonbebouwing eenheid in erfafscheidingen behoudent, zeker waar deze grenst aan de openbare weg. Aaneensluitende erfafscheidingen identiek vormgeven.
- Geen reclametoepassingen op woonbebouwing.
- Reclameobjecten dienen niet hoger te worden aangebracht dan de scheiding van begane grond en eerste verdieping.
- Gevelreclames minimaliseren en integreren in het architectonisch ontwerp of in de bestaande structuur van het gebouw.

2.15. OUD DEN HELDER

Gebiedsbeschrijving

De stadswijk Oud Den Helder is de plek waar de verstedelijking van Den Helder is begonnen, gegroeid uit de 16e eeuwse vissersnederzetting Helder Buyrt. Hier is echter weinig meer van over doordat het oude Helder op last van de Duitse bezetter in 1944 bijna geheel is afgebroken, evenals de bebouwing langs de Zeedijk, opdat de Wehrmacht ruim schootsveld zou hebben bij een geallieerde landing.

Het nieuwe Oud Den Helder is ontworpen als een dorp binnen de bestaande stad wat aansluit bij de min of meer geïsoleerde ligging ervan, welke alleen maar versterkt was door de aanleg en bebouwing van de Prins Willem Alexandersingel. Dit stadsdeel is ontworpen door de architect-stedenbouwkundige voor de Helderse wederopbouw professor Wieger Bruin. De westelijke bebouwing van de Van Heemskerckstraat vormt de enige vooroorlogse woningbouw in het westelijke deel wat strak tegen het fort Erfprins aan ligt. Na veel aanpassingen en discussie met provincie en Rijk wordt de wijk uiteindelijk gebouwd. In de plannen vormt de nieuw te herbouwen NH-kerk het hart van de wijk. Men ziet er echter van af om deze in Oud Den Helder te herbouwen, waardoor de kerk plaats maakt voor het bejaardentehuis Ten Anker, later eind '80 verbouwd tot woongebouw 't Behouden Huys. De portiekflats langs de Willem Barentzstraat zijn evenals de herbouwflats langs de Kanaalweg al gereed gekomen in 1954.

Vanaf de jaren '70 zijn in alle complexen woningverbeteringen doorgevoerd, waarbij er nauwelijks is gesloopt en Oud Den Helder grotendeels gelijk is gebleven. Door de latere verhoging van de zeewering tot Deltahoogte is alleen een rij woningen en het meest westelijke hofje aan de Theodorus Rijkerstraat verdwenen. De laatste nieuwbouw in de wijk stamt uit 1991, bestaande uit acht appartementen aan de Cornelis Houtmanstraat.

Oud Den Helder, begrensd door Zeedijk, fort Erfprins en P.W.A. Singel.

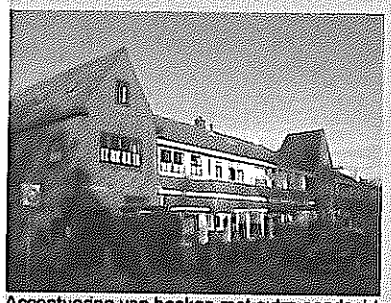

Accentuering van hoeken met extra aandacht voor de zijgevel.

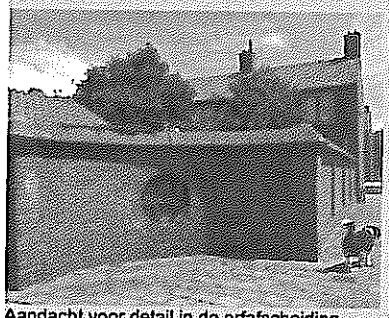

Aandacht voor detail in de erfafscheiding.

Oud Den Helder heeft een monumentale stedenbouwkundige opzet met de Willem Barentzstraat als centrale as gericht op het Helden der Zeeplein. Deze straat deelt de wijk in tweeën, waarbij de bebouwingsoriëntatie in het zuidelijke deel loodrecht staat op de W. Barentzstraat. Het noordelijke gebied is meer gesitueerd rondom een open middengebied met daarin een aantal wijkvoorzieningen. De wijk bestaat voornamelijk uit bouwblokken waarbij de twee korte zijden steeds zijn open gelaten. De woningen in Oud Den Helder zijn uitgevoerd in twee bouwlagen gemetseld in rode baksteen met zadeldak parallel aan de bebouwingsoriëntatie. Als dakbedekking is de bekende oranjerode dakpan gebruikt en in enkele gevallen echter donkergrijze of bruine dakpannen.

Uitzonderingen op de standaard twee lagen met kap zijn de nieuwe rij woningen en hofjes aan Th. Rijkerstraat en de woningen aan oostzijde J. van Heemskerckstraat (één laag met kap), de flats aan W. Barentzstraat en het complex aan W.C. Schoutenstraat (vier lagen met kap) en tenslotte enkele woningen aan de P.W.A. Singel bestaande uit twee lagen zonder kap. Bij de vooroorlogse woningen aan de J. van Heemskerckstraat is extra woonruimte gecreëerd door het voorgevelvlak omhoog te trekken naar de eerste verdieping en opbouw van een veelvoud van dakkapellen aan de achterzijde.

De gehele wijk straalt in de vormgeving van de woningen een bepaalde soberheid uit die kenmerkend is voor de woningbouw uit de jaren '50. Daarentegen zijn er op enkele plekken ook aardige details toegevoegd binnen de bouwblokken, bijvoorbeeld op de scheiding van privé naar openbaar gebied. De oudere bebouwing langs de P.W.A. Singel vormt een uitzondering op de algemene soberheid. De woningen hebben veelal erkers en verspringingen binnen het gevelvlak, waarbij de hoekwoningen veelal een bijzondere architectonische vormgeving hebben gekregen.

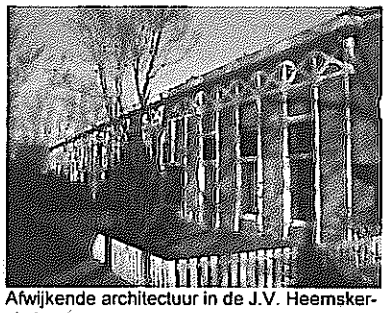
Afwijkende architectuur in de J.V. Heemskerckstraat.

Westelijk rand van Oud Den Helder met zicht op de Abel Tasmanstraat en Olivier van Noortstraat.

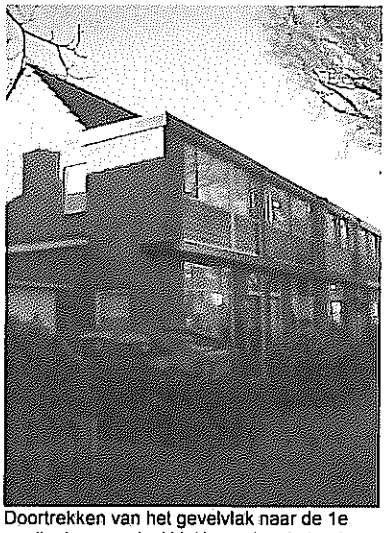
Doortrekken van het gevelvlak naar de 1e verdieping aan de J.V. Heemskerckstraat.

Waardebepaling, ontwikkeling en beleid
Oud Den Helder vormt een duidelijke eenheid, zowel in ligging als in vormgeving van de bouwblokken en woningen. De toepassing van gelijke kleuren en materialen draagt hier sterk aan bij. De verwachte ontwikkelingen liggen voornamelijk op het gebied van de individuele woninguitbreiding, maar deze zijn tot nu toe erg minimaal gezien het huidig aantal gebouwde dakkapellen. Doordat de bouwblokken vaak aan twee zijden open zijn, is er extra aandacht gewenst ten opzichte van achter- en zijerfafscheidingen.

Voor de wijk is momenteel het bestemmingsplan Oud Den Helder – Kanaalweg (1972) met de eerste herziening van toepassing.

Welstandsregime
Regulier welstandsgebied
Prins Willem Alexander singel is beschermd stadsgezicht

De samenhang van Oud Den Helder wordt in belangrijke mate bepaald door de gelijke kleur- en materiaaltoepassing. Deze is nog zeer weinig aangetast door individuele toevoegingen. Toekomstige uitbreidingen dienen dan ook zoveel mogelijk aan de achterzijde van de woningen te worden gesitueerd om de samenhang in het straatbeeld te behouden. Daarbij is er voor bouwblokken die aan twee zijden open zijn, extra aandacht gewenst ten opzichte van achter- en zijerfafscheidingen. Het dichtzetten van het bouwblok door aan- en uitbouwen dient te worden geweerd.

Voor de bebouwing langs de P.W.A. Singel, is het belangrijk dat de woninguitbreidingen aansluiten bij de architectuur van het bouwblok en de onderlinge samenhang niet wordt gefrustreerd. Daarbij dient rekening te worden gehouden dat de Prins Willem Alexander Singel met bebouwing onderdeel uitmaakt van de Stelling Den Helder en heeft daarom de status van beschermd stadsgezicht.

Welstandscriteria

Algemeen:
- Samenhang per bouwblok en/of architectonische eenheid handhaven.
- Indien er sprake is van een sterke architectonische samenhang prevaleert de uitstraling van de traditionele architectuur boven de herkenbaarheid van de functie van het gebouw.

Ligging in de omgeving:
- Aansluiten op het bestaande stedenbouwkundig en architectonische patroon. De bestaande rooilijnen behouden. Verspringing in de rooilijn alleen bij kopbebouwing of in de symmetrie van het woonblok toepassen alleen bij bouwblokken met reeds bestaande hoekverbijzonderingen of in aanvulling daarop.
- De voorgevels van de geschakelde eengezinswoningen zijn gericht op de straatzijde of gelegen aan openbaar groen. Ontsluiting, oriëntatie en vormgeving overeenkomstig de belendende panden.

Massa en vorm van het gebouw:
- Er dient te worden aangesloten op het ritme van de bestaande bouwblokken in de omgeving, die veelal bestaan uit twee lagen met kap in de langsrichting.
- Verspringingen in bouw- en goothoogte ten opzichte van de naastgelegen bebouwing vermijden.
- Behoud van dakoverstekken en bestaande kapvormen. Kapvorm en –richting afstemmen en aansluiten op belendende bebouwing.
- Op zadeldaken < 30° is een dakopbouw door gehele kapverhoging mogelijk, waarbij de goothoogte gelijk blijft. Alleen mogelijk bij uitvoering voor gehele bouwblok.
- Kappen op garages is mogelijk. Bij zichtbaarheid vanaf de weg of openbaar groen is bijzondere aandacht voor kappen op garages en voorgevelindeling is vereist.
- Hoeksituaties kunnen in de aangegeven situaties geaccentueerd worden met verbijzondering in hoogte of architectuur. Hierbij is de meerwaarde ten opzichte van de stedenbouwkundige structuur het uitgangspunt.
- Samenvoeging van individuele woonblokken, woningen of gebouwdelen is niet toegestaan.

Portiekflats langs de centrale as Willem Barentszstraat.

Eén van de weinige dakopbouwen in de wijk; hier met nokverhoging (kamelenrug). Voorkeur gaat uit naar gehele kapverhoging.

Detaillering van het gebouw:

- De karakteristieken van een architectonische eenheid dienen te worden gerespecteerd. De traditionele architectuur dient daarbij gerespecteerd te worden.
- Gevelkenmerken, -geleding en –opbouw afstemmen met de architectonische eenheid van een bouwblok (vnl. horizontale geleding door dakvlak met verticale vensterelementen).
- Zij- en achtergevels aan de openbare weg worden voorzien van raampartijen. Gesloten gevels aan de weg dienen te worden voorkomen.
- Aangesloten dient te worden op het materiaal- en kleurgebruik dat binnen de architectonische eenheid de boventoon voert. Gevel van baksteen in aardtinten. Dakbedekking van oranje-rode of donkere kleur dakpannen.

Aanvullende criteria kleine bouwwerken:

Hiervoor volstaan de sneltoetscriteria voor kleine bouwwerken zoals opgenomen in hoofdstuk C3 plus de volgende aanvullende criteria.

- Kleine bouwwerken (bijgebouwen, schuren, garages, aan- en uitbouwen, etc), kozijn- en gevelwijzigingen kunnen het beeld verstoren en dienen dan ook in de originele architectuur van het hoofdgebouw opgenomen te worden.
- Kleine bouwwerken (bijgebouwen, schuren, garages, aan- en uitbouwen, etc) achter de achtergevelrooilijn situeren. Dichtzetten van open bouwblokken door kleine bouwwerken voorkomen.
- Afstemming van dakkapel met vormgeving van het hoofdgebouw is vereist. Dakkapellen in ritmiek met gevelgeleding situeren. Op steile kappen dakkapellen onderin het dakvlak situeren.
- Dakopbouwen (nokverhogingen) zijn toegestaan met een maximale dakhelling van 50° en indien zij identiek worden uitgevoerd als reeds gerealiseerde dakopbouwen in hetzelfde woonblok.
- Voor woonbebouwing eenheid in erfafscheidingen behouden, zeker waar deze grenst aan de openbare weg. Aaneensluitende erfafscheidingen identiek vormgeven, door lage gemetselde muurtjes of opgaande beplanting. Dichte muren op voetgangersniveau dienen te worden voorkomen.
- Aanhouden van de voorgevelrooilijn; geen terugspringende of rooilijn overschrijdende bebouwing (op erkers na). Erkers in het zelfde ritme en maatvoering als in de belendende bebouwing.
- Bij kozijn- en/of gevelwijzigingen dient de oorspronkelijke gevelopbouw te worden gerespecteerd.
- Geen reclametoepassingen op woonbebouwing.

2.16. VOGELBUURT

Gebiedsbeschrijving
De Vogelbuurt ligt ten zuiden van de Visbuurt met als scheiding de Ruyghweg. Het spoortracé met de Kievitstraat is de zuidwestelijke begrenzing en in het oosten is dat de Spoorweghaven, wat het grondgebied is van de Koninklijke Marine met enkele sportvelden en een kade met een aantal loodsen.

De buurt behoort tot de bebouwingsring direct rond de oude centrumbuurten. Met de bouw van de buurt wordt gestart als laatste grote project voor WOI en krijgt in het Interbellum zijn voltooiing tot aan de Burgemeester Houwingsingel. Tijdens de Wederopbouw wordt de Vogelbuurt afgebouwd, met het complex 'Bassin' in 1948 en in de jaren '50 de grote bouwstroom tussen de Kievitstraat, Patrijzenstraat en Fazantenstraat. Deze laatste woningen worden in dezelfde tijd gebouwd als Oud Den Helder en hebben daardoor een duidelijke verwantschap.

Hierdoor zijn binnen de wijk een drietal kleinere woonbuurten ontstaan die van elkaar worden gescheiden door groenzones aan de Reiger-, Ooievaar- en Patrijzenstraat. Het profiel bestaat hier uit twee wegen begeleid door een bomenrij met een brede groene tussenruimte. Binnen elke buurt is een aparte combinatie van materialen en kleuren voor de woningblokken toegepast. De meest voorkomende bebouwing in de wijk is het standaard (half)open woonblok in baksteen voorzien van zadeldak in de langsrichting. Een aantal hoekwoningen is apart vormgegeven door de woning haaks op het bouwblok te oriënteren met meestal een hoger doorgetrokken gevel- en dakvlak. Verder rest er nog de bebouwing langs de Ruyghweg en Kievitstraat. Deze bebouwing sluit meer aan op die van de Visbuurt met onder andere woningen van één laag met (mansarde-)kap en meer verschillen in het gevelvlak per individuele woning.

gebied 16
vogelbuurt

Uitsnede luchtfoto Vogelbuurt

Ruim groenprofiel begeleid door bomen in de Ooievaarsstraat.

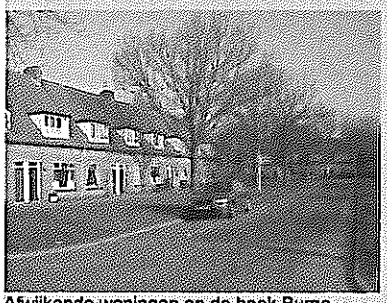
Afwijkende woningen op de hoek Burgemeester Houwingstraat - Merelstraat.

Waardebepaling, ontwikkeling en beleid
De Vogelbuurt vormt ondanks de kleinere woonbuurten toch een duidelijk geheel. Dit is vooral te wijten aan de omliggende gebieden met verschillende functies die de wijk begrenzen. En door de samenhang in architectonische verschijningsvorm geldt hetzelfde voor het drietal kleinere woonbuurten. De te verwachten ontwikkelingen in de wijk verschillen per woonbuurt. In sommige straten zijn al op grote schaal dakkapellen gebouwd, terwijl in de zuidelijke buurt bijna geen enkele individuele woningaanpassing is gedaan. Het bouwblok rondom buurthuis 'De Overzet' is recentelijk gerenoveerd, waardoor hier waarschijnlijk minder initiatieven tot uitbreidingen zullen worden ontplooid.

Voor Vogelbuurt is het bestemmingsplan Vogelbuurt (2003) van toepassing.

Welstandsregime
Regulier welstandsgebied

Het welstandsbeleid is primair conserverend van aard. Behoud van de samenhang en eenheid binnen de wijk en de kleinere woonbuurten staat voorop. Eventuele (vervangende) nieuwbouw dient zich dan ook geheel aan te passen aan de eigenschappen en kenmerken - zoals positionering, vorm, massa en detaillering - van de belendende bebouwing en omgeving. Door de strakke gevelwanden aan het openbare gebied, is de mogelijkheid om nieuwe toevoegingen aan de voorzijde te realiseren zeer beperkt en dient dan ook bij voorkeur zoveel mogelijk aan de achterzijde plaats te vinden. Dakkapellen vormen hierop een uitzondering ingeval er reeds één of meerdere aanwezig zijn in het betreffende woningblok.

Aangezien er veel (half)open bouwblokken voorkomen, is extra aandacht bij de toetsing van bouwaanvragen voor dergelijke situaties een voorwaarde. Het dichtzetten van een bouwblok door middel van aan- of uitbouwen is niet gewenst.

Welstandscriteria

Algemeen:
- Samenhang per bouwblok en/of architectonische eenheid handhaven.
- Indien er sprake is van een sterke architectonische samenhang prevaleert de uitstraling van de traditionele architectuur boven de herkenbaarheid van de functie van het gebouw.

Ligging in de omgeving:
- Aansluiten op het bestaande stedenbouwkundig en architectonische patroon. De bestaande rooilijnen behouden. Verspringing in de rooilijn alleen bij kopbebouwing of in de symmetrie van het woonblok toepassen alleen bij bouwblokken met reeds bestaande hoekverbijzonderingen of in aanvulling daarop.
- De voorgevels van de geschakelde eengezinswoningen zijn gericht op de straatzijde of gelegen aan openbaar groen. Ontsluiting, oriëntatie en vormgeving overeenkomstig de belendende panden.

Ingetogen na-oorlogse woningbouw.

Kenmerkende materialen en kleuren na de renovatie van het woningblok rondom het buurthuis 'De Overzet'.

Massa en vorm van het gebouw:

- Er dient te worden aangesloten op het ritme van de bestaande bouwblokken in de omgeving, die veelal bestaat uit twee lagen met kap in de langsrichting.
- Verspringingen in bouw- en goothoogte ten opzichte van de naastgelegen bebouwing vermijden.
- Behoud van dakoverstekken en bestaande kapvormen. Kapvorm en –richting afstemmen en aansluiten op belendende bebouwing.

Detaillering van het gebouw:

- De karakteristieken van een architectonische eenheid dienen te worden gerespecteerd.
- Gevelkenmerken, -geleding en –opbouw afstemmen met de architectonische eenheid van een bouwblok (vnl. horizontale geleding door dakvlak met verticale gevelelementen).
- Zij- en achtergevels aan de openbare weg worden voorzien van raampartijen. Gesloten gevels aan de weg dienen te worden voorkomen.
- Er dient aangesloten te worden op het materiaal- en kleurgebruik dat binnen de architectonische eenheid de boventoon voert. Dit kan verschillen per woonbuurt, waarbij wel de gevels hoofdzakelijk van baksteen in aardtinten zijn met de dakbedekking van oranje-rode of een donkere kleur dakpannen.

Aanvullende criteria kleine bouwwerken:

Hiervoor volstaan de sneltoetscriteria voor kleine bouwwerken zoals opgenomen in hoofdstuk C3 plus de volgende aanvullende criteria.

- Kleine bouwwerken (bijgebouwen, schuren, garages, aan- en uitbouwen, etc) kunnen het beeld verstoren en dienen dan ook zoveel mogelijk aan het zicht vanaf de openbare weg te worden onttrokken of volledig in de architectuur van het hoofdgebouw opgenomen te worden.
- Afstemming van dakkapel met vormgeving van het hoofdgebouw is vereist. Op steile kappen dakkapellen onderin het dakvlak situeren. Indien er reeds dakkapellen aanwezig zijn dient er afstemming plaats te vinden voor wat betreft ritmiek, herhaling, stijl en maatvoering.
- Dakopbouwen (nokverhogingen) zijn toegestaan met een maximale dakhelling van 50° en indien zij identiek worden uitgevoerd als reeds gerealiseerde dakopbouwen in hetzelfde woonblok.
- Aanhouden van de voorgevelrooilijn; geen terugspringende of rooilijn overschrijdende bebouwing (op erkers na). Erkers in het zelfde ritme en maatvoering als in de belendende bebouwing.
- Gebruik van damwandprofielen en golfplaat is niet toegestaan.
- Geen reclametoepassingen op woonbebouwing.

Geschakelde woningblokken ten zuiden van de Patrijzenstraat door aanbouw van garages.

Verstorende dakopbouwen aan de Ruyghweg.